БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 19 (766)

26 ЯНВАРЬ ШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Биз партия ва ҳукуматни ишонтириб айтамизки, Ўзбекистон меҳнаткашлари улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига мусобақани кенг авж олдириб, пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада юксалтириш учун курашда янги муваффақиятларга эришадилар ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг республика олдига қўйган вазифаларини шараф билан бажарадилар.

Ўзбекистон ССР колхозчилари, совхоз ва МТС ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг 1957 йилги

МАЖБУРИЯТЛАРИ

Утган, 1956 йил Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун умумхалқ кураши белгиси остида ўтди. Утган йил мамлакатимиз халқ хўжалигини янада зўр куч билан юксалтириш, совет кишиларининг моддий фаровонлигини тағин ҳам ошириш, социалистик маданиятни юксалтириш беш йиллигининг — олтинчи беш йилликнинг биринчи йили бўлди.

КПСС XX съезди белгилаб берган коммунистик қурилишнинг улуғвор программасидан руҳланган Совет Иттифоқи меҳнаткашлари 1956 йилда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида зўр муваффақиятларга эришдилар. Мамлакат электр қувватини, пўлат ва прокатни, кўмир ва нефтни, машиналарни, бошқа ускуналарни ҳамда халқ истеъмол қиладиган буюмларни кўпроқ олабошлади. Саноатнинг барча тармоқларидаги корхоналарда техникани тараққий эттириш йўлида янги қадам қўйилди, такомиллаштирилган техника ва илғор технология жорий қилинмоқда.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги тез суръатлар билан олдинга силжиди. Партия ва ҳукуматнинг кейинги йилларда қабул қилган қарорлари туфайли колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини тўхтовсиз ривожлантириш учун барча зарур шарт-шароит вужудга келди. Россия Федерацияси ва Қозоғистоннинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ғалла учун курашда шонли ғалабага эришдилар. Совет халқи москвалик ва воронежлик чорвадорлар эришган зўр муваффақиятлар билан фахрланмоқда.

Утган йил Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари учун ҳам ажойиб йил бўлди.

Республика саноати планни 104 процент бажариб, топшириқдан ташқари 800 миллион сўмлик маҳсулот берди. Жуда катта саноат ва уй-жой-маиший бинолар қурилиши кенгайтириб юборилди.

Пахта етиштиришни кўпайтириш учун курашда эришилган меҳнат ғалабалари бизни айниқса қувонтиради. Колхозчилар, МТС, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия ва комсомол ташкилотлари, республиканинг совет ва қишлоқ хўжалик органлари пахтачиликни юксалтиришда анча иш қилдилар, мўл ҳосил етиштирдилар, бу эса пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажаришни таъминлади. Давлатга 2.860 минг тонна «оқ олтин» топширилди. 1 миллион 300 минг гектар ернинг ҳар гектаридан 22 центнердан, яъни 1955 йилдагига қараганда 3 центнердан кўп пахта олинди.

Республика ғалла, жун, тухум, сут, сабзавот, картошка, узум, қоракўл тери ва пилла тайёрлаш ҳамда харид қилиш планларини ҳам муваффақиятли бажарди. Чорвачиликни ривожлантиришда яхши натижаларга эришилди. Маҳсулдор чорва моллар сони кўпайтирилди, 1955 йилдагига қараганда бир ярим баравар кўп сут олинди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати республика колхозчиларининг, МТС ва совхоз ишчиларининг, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг, партия ва совет ходимларининг, барча меҳнаткашларининг фидокорона меҳнатига юксак баҳо бердилар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистонда пахтачиликни юксалтириш соҳасида катта иш қилинганлигини қайд қилдилар. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси иккинчи марта Ленин ордени билан мукофотланди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг табригини ҳамда Ўзбекистоннинг ҳукумат олий мукофоти билан тақдирланганлигини республика меҳнаткашлари зўр ватанпарварлик хис-туйғуларига тўлиб-тошиб кутиб олдилар.

Колхозлар ва совхозлар деҳқончилик маданиятини оширганликлари, чигит экиш ва ғўзани парвариш қилишнинг новаторларнинг тажрибасида синалган, ҳамда Ўрта Осиё, Закавказье ва Қозоғистон республикалари пахтачилик ходимларининг 1954 йил ноябрь ойида Тошкентда ўтказилган Кенгаши томонидан тавсия қилинган янги, прогрессив усулларига узил-кесил ўтганликлари туфайли Ўзбекистон пахтакорлари мана шу муваффақиятларни қўлга киритдилар. 800 минг гектар ерда ғўза квадрат-уялаб жойлаштирилди, шундан 700 минг гектаридан кўпроқ ердаги ғўза қатор оралари узунасига ва кўндалангига машина билан ишланди. Бу эса кўклам ва ёзда об-ҳаво ноқулай келганлиги сабабли бир қанча областларда ва районларда рўй берган қийинчиликларни енгишга анча ёрдам берди.

Ўзбекистон пахта далаларининг меҳнаткашлари чигитни тор қаторлаб экиш ва ғўзани квадрат-уялаб жойлаштиришнинг иқтисодий жиҳатдан бениҳоя фойдали эканлигини яққол кўриб ишондилар. Ғўза квадрат усулида ишланганда меҳнат 40-50 процент кам сарф бўлди, ҳосилдорлик 15-20 процент ва ундан ҳам кўпроқ ошди, илғор бригадаларда эса ҳар бир колхозчи ҳисобига 10 тоннагача етказилиб пахта етиштирилди.

Ғўзани квадрат-уялаб жойлаштириш, қатор ораларини икки томонлама ишлашнинг афзалликлари кўпгина колхозларнинг мисолида яққол кўринди. Чорток районидаги «Москва» колхози 615 гектар ернинг ҳаммасида ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаб, 38 центнердан ҳосил олди; Тўрақўрғон районидаги Киров номли колхоз 628 гектар ернинг ҳаммасидаги ғўза қатор ораларини прогрессив усулда ишлаб, 37 центнердан ҳосил олди; Олтинкўл районидаги «Коминтерн» колхози 500 гектар ғўзани шу усулда парвариш қилиб, 37,3 центнердан ҳосил олди, Ўртасарой районидаги «Полярная Звезда» колхози ҳамма майдонининг 90 процентидаги ғўзани илғор усулда парвариш қилиб, 36 центнердан пахта олди; Пахтаобод районидаги Ленин номли колхоз 93 процент ердаги ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига ишлаб, 34 центнердан пахта олди; Уйчи районидаги Ворошилов номли колхоз 1215 гектар ердаги ғўза қатор ораларининг ҳаммасини икки томонлама ишлаб, 30 центнердан ҳосил олди; Косонсой районидаги «Коммуна» колхози 936 гектар ернинг 850 гектаридаги ғўзани узунасига ва кўндалангига ишлаб, 30 центнердан пахта олди; Иштихон районидаги Фрунзе номли колхоз 835 гектар ғўзанинг қатор ораларини узунасига ва кўндалангига ишлаб, 25 центнердан ҳосил олди.

Наманган ва Тошкент областларида, Ўртасарой, Пискент, Ленин, Чинобод районларида ва республиканинг бошқа кўп районларида ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаш усули кенг равишда амалга оширилди.

Қолоқ колхозларни, совхозларни, МТСларни ва районларни ўрта ва илғорлар даражасига етказиш пахтачиликни янада юксалтириш ишида катта резерв бўлди. Уларга берилган ташкилий ва моддий-техника ёрдами шу хўжаликларда пахта ҳосилдорлигини оширишга ва уларнинг экономикасини мустаҳкамлашга ёрдам берди. Колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда машина-трактор станцияларининг роли ортди.

Шу нарса диққатга сазоворки, ўтган йили ҳеч бир истисносиз ҳамма областлар ва Қорақалпоғистон автоном республикаси пахта тайёрлаш давлат планини бажарди.

Энг йирик пахтакор областларнинг муваффақиятлари айниқса катта бўлди. Тошкент областининг колхозлари ва совхозлари пахта тайёрлаш давлат планини ва социалистик мажбуриятни республикада биринчи бўлиб бажариб, 190 минг гектар ернинг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисобда 24,7 центнердан ҳосил олдилар ва давлатга 469 минг тонна пахта топширдилар, Андижон области меҳнаткашлари эса 158 минг гектар ернинг ҳар гектаридан 26,5 центнердан ҳосил олиб, давлатга 419 минг тонна пахта топширдилар. Сурхондарё областининг пахтакорлари ҳам астойдил меҳнат қилдилар. Улар совет сортидан бўлган пахтанинг ҳар гектаридан область бўйича ўрта ҳисобда 31 центнердан ҳосил олиб, ингичка толали пахта етиштиришни анча кўпайтирдилар.

Пахта учун курашда колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ажойиб новаторлари ўсиб етишди. Унлаб районлар, колхозлар пахтадан мўл ҳосил олиб, бутун мамлакатда ном чиқардилар.

Денов райони 17 минг 320 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштириб, давлатга 60 минг тоннадан кўпроқ пахта топширди. Оржоникидзе район колхозлари гектаридан 38 центнердан, Тўрақўрғон районининг колхозлари 32 центнердан, Ленин районининг колхозлари 31,4 центнердан, Пахтаобод райони колхозлари 31,1 центнердан, Андижон районининг колхозлари 32 центнердан пахта олдилар. «Ҳазорбоғ» совхози эса ҳар гектар ердан давлатга 39 центнердан пахта топширди.

Мирзачўл ерларига жойлашган Сирдарё, Гулистон, Верхне-волинск ва Мирзачўл районларининг колхозлари ва совхозлари 42 минг гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисобда 26 центнердан ҳосил етиштирдилар. Гулистон районидаги Молотов номли колхоз эса 1236 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнердан пахта топширди.

Республикада агротехниканинг янги усулларини дадиллик билан жорий қилган кўп колхозлар ҳар гектар пахта майдонидан 35-42 центнердан ҳосил олдилар. Китоб районидаги Хрушчев номли колхоз гектаридан 42 центнердан, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози 40 центнердан, Узун районидаги Ленин номли колхоз 39 центнердан, Пастдарғом районидаги Чкалов номли колхоз 39 центнердан, Наманган районидаги «Ленинград» колхози 37 центнердан, Боғот районидаги Нариманов номли колхоз 32 центнердан, Избоскан районидаги Сталин номли колхоз 37 центнердан пахта олди.

Луб экинлари экувчи колхозлар катта ғалаба қозондилар. Ҳар гектардан олинган каноп ва жутнинг ўртача ҳосили 1955 йилдаги 37 центнер ўрнига 1956 йилда 55 центнерга кўтарилди.

Республика колхозлари ва совхозлари чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга муваффақ бўлдилар. Республикада 1955 йилдагига қараганда 49 минг тонна кўп сут олинди, шунингдек гўшт, жун, қоракўл тери ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳам кўпайди. Давлатга 1955 йилдагига нисбатан сут 28 минг тонна, гўшт 10 минг тонна кўп топширилди.

Республикадаги кўп районлар, колхозлар ва совхозларнинг иш тажрибалари чорвачиликни пахтачилик билан мустаҳкам боғлаб олиб бориш мумкинлигини яққол исботлаб берди.

Республикада пахтадан энг кўп ҳосил олган Оржоникидзе райони ўрта ҳисобда ҳар бир соғин сигирдан 2129 килограммдан сут олишга муваффақ бўлди ва ҳар бир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдорини бир йилда 519 килограмм кўпайтирди. Калинин районидаги Сталин номли колхоз ҳар бир соғин сигирдан 3426 килограммдан ёки умумий ер майдонининг ҳар 100 гектари ҳисобига 475 центнердан сут соғиб олди. Шу райондаги Ворошилов номли колхоз ҳар бир сигирдан 3232 килограммдан сут соғиб олиб, ўрта ҳисобда ҳар бир соғин сигирдан олинаётган сутни 1955 йилдагига қараганда 732 килограмм кўпайтирди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун умумхалқ курашида республиканинг ҳамма меҳнаткашлари актив қатнашганликлари туфайли ҳам пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини юксалтиришда ана шундай муваффақиятлар қўлга киритилди.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари саноат корхоналари ишчиларининг, совет муассасаларидаги хизматчиларнинг, олий ўқув юртлари ва техникум студентларининг, мактаб ўқувчиларининг пахта теришда колхозларга ва совхозларга катта ёрдам берганликларини миннатдорчилик билан қайд қиладилар.

Бизнинг шонли совет интеллигенциямиз — илмий-текшириш муассасаларининг ходимлари, агрономлар, ирригаторлар, инженерлар қишлоқ хўжалик фанини тинмай ривожлантириб ва унинг муваффақиятларини ҳамда илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун актив курашиб, пахтачиликни ривожлантиришга кўп меҳнат сарфламоқдалар.

Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча ёрдам бераётганликларини доим сезиб турибдилар. Москва ва Ленинград, Сталинград ва Харьков, Владимир ва Минск, Горький ва Свердловск, Барнаул ва Челябинск заводлари республикани биринчи даражали техника билан таъминламоқдалар.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг Озарбайжон ва Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон, Туркманистон ва Арманистон пахтакорлари билан қардошларча ҳамкорлиги пахта етиштиришни янада кўпайтириш учун умумхалқ курашида тағин ҳам кўпроқ чиниқди ва мустаҳкамланди. Бу республикаларнинг традицион социалистик мусобақаси ва бир-бирига ёрдамлашуви совет пахтачилигини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятлар қозонишнинг гаровидир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг пахта етиштириш ва тайёрлашни моддий жиҳатдан рағбатлантириш тўғрисидаги, Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштиришни кенгайтириш тўғрисидаги, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштиришнинг янги тартиби тўғрисидаги, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилиш нархларини ошириш тўғрисидаги, колхозчиларга ҳар ойда аванс бериб туриш тўғрисидаги қарорлари, шунингдек колхозчилар кенг оммасини артель ишларини бошқаришда кенг қатнаштириш мақсадида қишлоқ хўжалик артели Уставига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш соҳасида қилинган ишлар пахтачиликни ва республикамиз қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини юксалтиришда жуда катта роль ўйнади. Мана буларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий ташаббускорлигини, жамоат хўжалигининг тақдири учун уларнинг масъулиятини оширди.

КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашда биз фақат биринчи қадамларнигина қўйдик. 1957 йилда бизнинг олдимизда пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада юксалтириш юзасидан янги тағин ҳам мураккаброқ вазифалар турибди. Бу вазифаларни бажариш учун зарур бўлган бутун шарт-шароит бор. Республикада ўн минглаб тракторлари, экскаваторлари, комбайнлари, пахта териш машиналари ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари бўлган юзлаб МТС ва машина экскаватор станциялари ишламоқда. Бу машиналар далачилик, чорвачилик, сув хўжалигидаги ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги, меҳнатни кўп талаб қиладиган асосий ишларни тўла равишда машиналаштиришга имкон беради. Бой тажриба тўпланди, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ташкилотчилари бўлган ажойиб кадрлар ўсиб етишди.

Бизнинг битмас-туганмас резервларимиз бор. Лекин бу резервларнинг ҳаммаси ҳам ҳали тўла равишда ишга солинган эмас. Шуни унутмаслик керакки, ўтган йил баъзи колхозлар, совхозлар ва ҳатто районлар пахта тайёрлаш планини бажармай давлатдан қарздор бўлиб қолдилар. Уз қўшнилари бўлган илғор колхозлар ва совхозлар билан баббаравар шароитда турсалар ҳам лекин республикамизда ҳамон орқада қолаётган хўжаликлар бор. Суғориладиган ерларни ўзлаштириш плани анча кам бажарилди, бир қанча суғориш системаларида сувдан ёмон фойдаланилмоқда, кўп колхозлар ва совхозларда эса сувнинг кўплаб исроф қилинишига йўл қўйилмоқда.

Бизнинг ишимиздаги катта бир хато шу бўлдики, ҳамма колхозлар ва совхозлар ҳам пахта теримини энг зарур кузги-қишки тадбирлар — 1957 йил ҳосили учун ерни кузда ҳайдаб қўйиш, ернинг шўрини ювиш ва яхоб бериш, гўнг ва бошқа маҳаллий ўғитларни далаларга чиқариш сингари ишлар билан қўшиб олиб борилмади. Ариқ ва зовурларни, коллекторларни тозалаш яхши ташкил қилинган эмас.

Машина-трактор станциялари ва совхозлар тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини кўклам дала ишларига тайёрлашни қониқарли олиб бормаётирлар.

Жамоат чорвачилигини ривожлантиришда катта камчиликлар бор. Кўп колхозларда ва совхозларда ҳали ҳам мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирилмаган, чорвани урчитиб кўпайтириш яхши ташкил қилинмаган ва молларнинг кўп йўқотилишига йўл қўйилмоқда.

Машина-трактор станцияларининг анчагина қисмида қишлоқ хўжалигининг қудратли техникасидан ҳали ҳам қониқарсиз фойдаланилмоқда. 1956 йилда пахтани машинада теришга етарлик эътибор берилмади. Ҳолбуки, пахта етиштиришни комплекс механизациялаштирмасдан туриб ва аввало кўп меҳнат талаб қиладиган пахта териш ишини машиналаштирмасдан туриб, пахта етиштиришни янада кўпайтириш мумкин эмаслиги ҳар бир кишига равшандир.

Биз олтинчи беш йилликнинг иккинчи йилига қадам қўйдик.

Бу йил совет халқи шонли кунни — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини нишонлайди, Коммунистик партия раҳбарлиги остида босиб ўтилган йўлни якунлайди. Ватанимиз меҳнаткашлари бу қувончли байрамни хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма участкаларида янги зўр муваффақиятлар билан нишонлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Биз, қишлоқ хўжалик илғорлари республика қурултойининг қатнашчилари Ўзбекистон колхозчилари номидан МТС, машина-экскаватор станциялари ва совхозларнинг ишчилари номидан, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан қуйидаги мажбуриятларни оламиз.

ПАХТАЧИЛИК СОҲАСИДА

Энг аввало ҳосилдорликни ошириш йўли билан пахта етиштиришни янада кўпайтиришни ўзимизнинг асосий вазифамиз деб ҳисоблаймиз.

1957 йилда республикамиз бўйича ўрта ҳисобда ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини 24 центнерга етказамиз ва давлатга камида 3 миллион тонна пахта топширамиз:

Тошкент области бўйича гектаридан 26,0 центнердан ҳосил олиб, 475 минг тонна пахта топширамиз;

Фарғона области бўйича гектаридан 24,0 центнердан ҳосил олиб, 410 минг тонна пахта топширамиз;

Наманган области бўйича гектаридан 27,0 центнердан ҳосил олиб, 312 минг тонна пахта топширамиз;

Андижон области бўйича гектаридан 27,5 центнердан ҳосил олиб, 435 минг тонна пахта топширамиз;

Самарқанд области бўйича гектаридан 21,0 центнердан ҳосил олиб, 346 минг тонна пахта топширамиз;

Бухоро области бўйича гектаридан 20,0 центнердан ҳосил олиб, 280 минг тонна пахта топширамиз;

Қашқадарё области бўйича гектаридан 20,0 центнердан ҳосил олиб, 121 минг тонна пахта топширамиз;

Сурхондарё области бўйича гектаридан 26,0 центнердан ҳосил олиб, 210 минг тонна пахта топширамиз;

Хоразм области бўйича гектаридан 22,0 центнердан ҳосил олиб, 235 минг тонна пахта топширамиз;

Қорақалпоғистон АССР бўйича гектаридан 18,0 центнердан ҳосил олиб, 176 минг тонна пахта топширамиз;

Шу жумладан совхозлар бўйича гектаридан 25,0 центнердан ҳосил олиб, 170 минг тонна пахта топширамиз;

Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун резервларимизнинг ҳаммасини ишга соламиз, агротехника тадбирларининг даражасини оширамиз, бу тадбирларни табиий шароитларга ва ғўзаларнинг ўсиш вақтидаги холатига қараб ўтказамиз.

Чигит экишдан олдин ерни ишлаш, экиш ва ғўзани парвариш қилишни ўз вақтида ўтказиш билан:

а) экилган чигитларнинг ҳаммасини апрель ойининг охиригача, шимолий районларда эса май ойининг дастлабки ўн куни охиригача тўла ва текис ундириб оламиз;

б) ҳамма ғўзани июннинг дастлабки ўн куни охиригача ёппасига шоналатамиз ва июлнинг дастлабки ўн куни охиригача текис гуллатиб оламиз;

в) 1 августгача ҳамма далада ҳар бир ғўза тупида ўрта ҳисоб билан 6-7 тадан тўқ кўсак бўлишини ҳамда жуда кўп шона, гул ва тугунча бўлишини таъминлаймиз;

г) пахта тайёрлаш давлат планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигигача бажариб, камида 85 процент пахтани биринчи сортларга топширамиз.

Шу мақсад билан:

1. Ерларни экишга тайёрлаш учун ҳайдаш ва бошқа ишларни ўтказишда қиш даврининг ҳар бир қулай кунидан фойдаланамиз, чигитни энг яхши муддатларда экиб олиш учун ҳар бир ер участкасини яхши сифатли қилиб тайёрлаб қўямиз.

2. Ерларнинг шўрини ювиш учун далаларни агротехника жиҳатдан энг яхши муддатларда сифатли қилиб суғорамиз ва шўри ювилган ерларни ўз вақтида бороналаб, шўрнинг ер бетига тепишига йўл қўймаймиз, ҳамма экин майдонида тупроқда тўпланган намни сақлаб қоламиз.

Чигитнинг яхши униб чиқиши ва дастлабки ўсиш даврида ғўзаларнинг яхши ривожланишини таъминлайдиган нормал шароит вужудга келтириш учун ёғингарчилик етарлик бўлмаган ва ер ости сувлари чуқур бўлган ҳамма районда эгат олиб, запас суғоришни ташкил қиламиз.

3. Ер яхши текисланиб, чигит экилганидагина ғўзанинг сийрак бўлиб қолишига йўл қўймаслик мумкинлигини, шунингдек ғўзаларни эгатлар орқали яхшилаб суғориш учун шароит вужудга келтириш ва ҳамма ғўза тупларининг бир текисда баббаравар ривожланишини таъминлаш мумкинлигини назарда тутиб, ҳар бир ер участкасини яхшилаб, текислаймиз. Далаларнинг ўнқир-чўнқирларини яхшилаб текислаш, ҳосилни оширишнинг катта резервидир. Бу резервдан тўла равишда фойдаланиш керак.

4. Чигит экиладиган ерларни биринчи мартдан кечиктирмай, батамом ажратиб қўямиз. Ерни тайёрлаш ва чигит экиш вақтида даланинг ҳар бир бўлагидан тўлиқ фойдаланишни контроль қилиб турамиз. Шу муддатда ўлчов сими тортилиб сеялка билан чигит экиладиган участкаларни ўлчаб, батамом тахт қилиб қўямиз.

5. Чигитни яхши тайёрланган ерларга энг яхши агротехника муддатларида 8-12 кун ичида экамиз. Колхозлар, совхозлар ва МТСларнинг раҳбарлари ҳар қайси колхозда ва совхозда чигит экишнинг энг яхши вақтини мутахассислар ва илғор пахтакорлар билан биргаликда ўзлари белгилашлари лозим. Энг муҳими шуки, экишни расмий равишда тамомлаш билан кифояланмай, чигитнинг бир текис, барвақт ва соғлом униб чиқишини таъминлаш керак. Шундай қилингандагина ғўзалар яхши ривожланади, серкўсак бўлиб пахтаси тез пишиб етилади.

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Ўзбекистон ССР колхозчилари, совхоз ва МТС ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг 1957 йилги М А Ж Б У Р И Я Т Л А Р И

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

6. 1957 йилда 1 миллион гектар ердаги ғўза қатор ораларини, шу жумладан ўлчов сими тортиб, сеялкалар билан чигит экилган 536 минг гектар ердаги ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаймиз.

	Икки томонлама ишланадиган майдон (минг гектар ҳисобида)	Шу жумладан ўлчов сими тортиб сеялка билан чигит экиладиган майдон (минг гектар ҳисобида)
Тошкент	125	69
Фарғона	115	68
Наманган	100	42
Андижон	128	62
Самарқанд	127	50
Бухоро	90	56
Қашқадарё	55	40
Сурхондарё	55	38
Хоразм	70	35
Қорақалпоғистон АССР	70	40
ва совхозлар	65	36

7. Ўлчов сими тортиб, чигит экишни юқори сифатли ўтказиш ва ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига культивация қилишни тўғри ташкил этиш мақсадида экиш агрегатларида ишлатиладиган техникани тайёрлашга ва бу агрегатларни ишлатадиган кадрларни ўқитиб ўргатишга дарҳол киришиш зарур.

8. Ер ости суви чуқур бўлган бўз тупроқли ерларда ва шўртоп ерларда ҳар бир гектарда ғўзанинг қалинлигини 100-110 минг туп, юқори унумдор тупроқли далаларда 90-95 минг туп ва ориқ ерларда 115-140 минг туп бўлишига эришамиз.

9. Ғўза ўсиш даврида қатор ораларини камида 3-4 марта кўндалангига культивация қиламиз. Ғўза қатор ораларини ишлашни суғориш билан маҳкам боғлаб олиб бориш керак. Ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига культивация қилиш афзалликларидан фойдаланиб, қўл ишларини имкон борича камайтирамиз. Ғўзани қишлоқ хўжалик заркунандаларидан сақлаймиз.

10. Ғўза қатор ораларини икки томонлама культивация қилишнинг афзалликларидан фойдаланиш ва ер тобига етгандагина қатор ораларини культивация қилиш учун яхлитлаштирилган участкаларни бир вақтда қондириб суғорамиз.

11. Гўнг ва бошқа маҳаллий ўғитларни жамғариб қўйиш ва улардан тўла фойдаланиш учун ҳамма чораларни кўрамиз. Ҳар бир гектар ерга камида 10-12 тонна маҳаллий ўғит солишга эришамиз. Минерал ўғитларнинг эффективлигини оширамиз.

12. Дала ишларини ўз вақтида юқори сифатли қилиб ўтказиш пахта ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим резервидир. Шу сабабли бу ишларни чала-чулпа бажарувчиларга қарши кескин кураш очилиши лозим, чунки бу ишларнинг чала бажарилиши ҳосилга зарар етказади.

ЧОРВАЧИЛИК СОҲАСИДА

Аҳоли эҳтиёжларини қондириш учун сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кескин равишда кўпайтириш чорвачилик соҳасидаги асосий вазифадир. Пахта учун қандай курашсак, чорвачиликни янада юксалтириш учун ҳам шундай зўр матонат ва қунт билан курашамиз. Олтинчи бешйилликнинг охирига мўлжалланган кўрсаткичларга 2-3 йилда эришамиз деб ўз зиммаларига олган мажбуриятларни муваффақиятли бажарган Украина ССР, Москва ва Воронеж областлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг, шу билан бирга Ўзбекистондаги илғор колхозлар, совхоз ва районларнинг ибратли ишлари бизларни руҳлантирмоқда. Биз ўз олдимизга 1957 йилда қуйидаги вазифаларни қўямиз:

1. Колхозларда ва совхозларда сут етиштиришни камида 224 минг тоннагача етказамиз, ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда колхозларда йилига 900 килограммдан сут соғиб оламиз, шу жумладан областлар бўйича:

	Сутнинг ялпи миқдори (минг тонна ҳисобида)	Ҳар бир соғин сигирдан соғиладиган сутнинг миқдори (килограмм ҳисобида)
Тошкент	34,0	1120
Фарғона	20,0	870
Наманган	13,0	830
Андижон	19,0	1100
Самарқанд	33,0	840
Бухоро	17,0	785
Қашқадарё	20,4	830
Сурхондарё	14,0	900
Хоразм	13,0	870
Қорақалпоғистон АССР	17,0	775

Совхозларда ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдорини ўрта ҳисобда 2450 килограммга етказамиз.

2. Колхозларда гўшт етиштиришни камида 120 минг тоннага етказамиз, шу жумладан:

Тошкент области бўйича	16	минг тонна
Фарғона области бўйича	11	» »
Наманган области бўйича	7	» »
Андижон области бўйича	8	» »
Самарқанд области бўйича	24	» »
Бухоро области бўйича	12	» »
Қашқадарё области бўйича	17	» »
Сурхондарё области бўйича	13	» »
Хоразм области бўйича	5	» »
Қорақалпоғистон АССР	7	» »
ва совхозларда камида	9	» »

3. Жун етиштиришни колхозларда камида 14 минг тоннага, совхозларда камида 2,5 тоннагача етказамиз.

4. Паррандачиликни ҳар томонлама ривожлантириб республика колхозларида тухум етиштиришни камида 29 миллион, совхозларда 3,5 миллион донага етказамиз.

5. Бу миқдор чорвачилик маҳсулотини олиш учун ем-хашак базасини анча яхшилаш ва кенгайтириш талаб қилинади.

Шу мақсад билан:

а) маккажўхори ва оқжўхори дони етиштиришни колхозларда камида 170 минг тоннагача, совхозларда камида 15 минг тоннагача кўпайтирамиз;

б) колхозларда 1 миллион 500 минг тонна, совхозларда 115 минг тонна силос бостирамиз;

в) бедазорларни кўпайтириб, уларни колхозларда 354 минг гектарга, совхозларда 71 минг гектарга етказамиз. Ҳар гектаридан колхозларда 60 центнердан, совхозларда 70 центнердан беда олинишини таъминлаймиз.

Чорва моллар сонини кўпайтириш ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун:

а) чорва қишловини намунали ўтказиш ва молларнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик, урғочи молларнинг қисир қолишини битириш, ёш молларни тўла сақлаб қолиш;

б) гўшт учун сўйиладиган молларни ажратиш, уларни яйловларда ва қўлда боқиб семиртириш, ҳар бир колхозда чорва молларни боқиб семиртирадиган пунктлар ташкил қилиш;

в) ҳамма жойда сигирларни қўлда боқишга ўтиш ва бузоқларни туғилиши билан онасидан ажратиб боқишга ўтиш;

г) чўчқалар сонини ва чўчқа гўшти етиштиришни янада кўпайтириш;

д) майин жунли ва ярим майин жунли қўйчиликни анча кенг миқёсда ривожлантириш зарур.

ПИЛЛАЧИЛИК СОҲАСИДА

Республикада пилла етиштиришни камида 14 минг 650 тоннага етказиш керак. Шу жумладан:

Тошкент области бўйича	972	тонна
Фарғона области бўйича	4192	»
Наманган области бўйича	1517	»
Андижон области бўйича	2580	»
Самарқанд области бўйича	1525	»
Бухоро области бўйича	1525	»
Қашқадарё области бўйича	750	»
Сурхондарё области бўйича	270	»
Хоразм области бўйича	1000	»
Қорақалпоғистон АССР бўйича	319	»

Бу миқдордаги пилланинг ҳаммаси кўкламда жадал усулда боқилган қурт уруғларидан олиниши лозим, чунки кўкламги пилла энг сермаҳсул бўлади.

ЛУБ ЭКИНЛАРИ СОҲАСИДА

Колхозларда камида 118 минг тонна, совхозларда 14 минг тонна юқори сифатли жут ва каноп поя етиштириб, давлатга топширамиз, шунингдек бу экинлар уруғини етиштиришни анча кўпайтирамиз.

САБЗАВОТ, КАРТОШКА, ҚОВУН-ТАРВУЗ, БОҒЧИЛИК ВА УЗУМЧИЛИК СОҲАСИДА

Колхозларда ва совхозларда:
сабзавот етиштиришни камида 360 минг тоннагача;

картошкани камида 180 минг тоннагача;

мевани колхозларда камида 60 минг тоннагача, совхозларда 5 минг тоннагача;

Узумни колхозларда камида 87 минг тоннага, совхозларда 33 минг тоннага;

қовун-тарвузни колхозларда камида 385 минг тоннага, совхозларда 15 минг тоннага етказамиз.

СУВ ХЎЖАЛИГИ ВА ЯНГИ ЕРЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ СОҲАСИДА

1. Партия ва ҳукуматнинг Мирзачўлдаги ерларни ўзлаштириш ва суғориш ҳақида белгилаб берган жуда катта программасини амалга ошириш умумхалқ ишидир. Бу катта ишда республиканинг ҳамма колхозлари, совхозлари ва МТСлари, барча меҳнаткашлари қизғин равишда қатнашишлари лозим.

Биз Мирзачўл ерларини ўзлаштириш ва суғориш соҳасида 1957 йил планида кўзда тутилган ишларни кенг равишда авж олдириб юбориш, янги суғориладиган ерлардан хўжалик учун мумкин қадар тезроқ манфаат олиш учун барча куч ва ғайратимизни сарфлаймиз.

Шу билан бир вақтда Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш ишларини яна ҳам тез суръатлар билан олиб борамиз.

2. Ариқ ва зовурларни ҳамда коллекторларни тайёрлаб қўйиш, каналлар ва коллекторларни тозалаш, иншоотларни жорий ва капитал ремонтдан чиқариш, дарё ва сойларда тошқиндан сақланиш ва тошқиннинг олдини олиш каби кузги-қишки ишларни 1957 йил 15 мартга қолдирмай тугаллаймиз, каналларни тозалашда машиналардан самарали фойдаланамиз.

3. Суғориш системаларига сувнинг ўз вақтида қўйилишини ҳамда ерларнинг шўрини ювиш, яхоб бериш ва экинларни суғориш учун ҳамма районларга, колхозларга ва совхозларга сувнинг тўхтовсиз берилиб туришини таъминлаймиз. Ҳамма колхозда ва совхозда ирригация шохобчаларини яхшилаб, инженерлик иншоотлари қуриш ишларини авж олдириб юборамиз ва суғориш шохобчаларини тартибга келтирамиз, шундай қилиб сувни тежаб ва кам сарфлаб, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил оламиз. Бу соҳада ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва камқувват колхозларнинг экинларини суғориш учун уларни сув билан ўз вақтида таъминлаш зарурлигини алоҳида ҳисобга олиш керак.

4. Сув хўжалик қурилиши планининг ҳеч сўзсиз бажарилишига эришамиз. Битай деб қолган объектларни тезроқ битказишга, янги ерларни суғоришга ва ташландиқ ерларни яна ишга солишга, уй-жой биноларини ва саноат қурилиши объектларини тезроқ битказиб ишга солишга асосий эътиборни бериш керак. 1957 йилда 50 минг гектар қўриқ ва бўз ерларни экинзорларга айлантирамиз.

5. Ремонт заводлари ва устахоналарни, сув хўжалик қурилишини ҳар томонлама индустрлаштириш, техникадан яхшироқ фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва мўлжалланган ишларнинг муддатларини қисқартиш манфаатларини кўзлаб, темир бетон буюмлар ва бошқа буюмлар ишлаб чиқарадиган заводлар ва полигонларнинг сонини кўпайтириш ҳамда қувватини ошириш керак.

* * *

Қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасида олиб бораётган кундалик ишимизда ишлаб чиқариш чиқимларини камайтириш резервларини тинмай топиб ишга сола берамиз, маҳсулот етиштириш учун сарфланадиган меҳнат ва маблағларни бутун чоралар билан камайтиришга эришамиз ва шу тариқа меҳнат кунларига кўпроқ даромад тақсимланишига ва шу асосда колхозчиларнинг моддий фаровонлигини тағин ҳам кўпроқ оширишга эришамиз.

Қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида механизацияни кенг қўлланиш ва биринчи навбатда, пахта етиштириш ишларини комплекс машиналаштириш, бир центнер пахта етиштириш учун республика бўйича ўрта ҳисобда 6-8 тадан ортиқ меҳнат куни сарфланмаслигига эришиш вазифасини ўз олдимизга қўямиз.

Пахтачилик, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларидаги ҳамма вазифаларимизнинг муваффақиятли бажарилишида машина-трактор станцияларининг иши ҳал қилувчи воситадир.

МТСларнинг коллективлари ҳосилдорликни ошириш, трактор ишларини аъло сифатли бажариш, пахта ва бошқа экинларни парвариш қилишда эгасизликни тугатиш учун курашадилар. Чорвачиликда меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни кенг равишда машиналаштириш керак.

Ўтган йилдаги каби бу йил ҳам қолоқ колхозларни, бригадаларни ва звеноларни илғорлар даражасига етказишга зўр бериб ҳаракат қиламиз, чунки бу — пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резервларидан биридир.

Биз колхозчиларимизнинг маданий-маиший даражасини ошириш, қишлоқларни ва МТСларни обод қилиш билан муттасил шуғулланамиз. Бу йил уй-жой қурилишига, касалхоналар, болалар боғчалари ва яслилари, зарур ишлаб чиқариш иншоотлари қурилишига жиддий эътибор берамиз.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида Коммунистик партия томонидан бизнинг олдимизга қўйилган улуғвор вазифалар назарий билимларимизни оширишни талаб қилади. Шу сабабли дала ишларидан бўш вақтларимизда агротехника ва зоотехника билимини ўрганиш билан шуғулланамиз. Шунга эришмоқ керакки, колхоз активлари ва ҳамма колхозчилар ҳамда совхоз ишчилари совет қишлоқ хўжалик фани ва илғорлар тажрибаси яратиб берган янгилик ва энг яхши муваффақиятларнинг ҳаммасини ўрганиб олсинлар.

Биз Ўзбекистондаги саноат ходимларининг ҳаммасига мурожаат қилиб, уларни қишлоқ хўжалик заказларини тез ва юқори сифатли бажариб беришга, пахта, ғалла, шоли, жут, каноп, картошка, сабзавот, қовун-тарвуздан мўл ҳосил етиштириш ва уларнинг ҳосилини йиғиб-териб олиш учун зарур бўлган машиналар ва минерал ўғитларни қишлоқ хўжалигига ўз вақтида етказиб беришга чақирамиз.

Биз барча олимларни, илмий-текшириш муассасаларининг ҳамма ходимларини пахтачиликни юксалтиришдан иборат умумхалқ ишига қўшаётган хиссаларини кўпайтиришга чақирамиз. Колхозчилар, совхоз ва МТСларнинг ишчилари олимлардан ва конструкторлардан пахта ва бошқа экинларни парвариш қилиш учун янги, такомиллаштирилган машиналар яратиб беришни кутмоқдалар.

* * *

Ўзбекистон меҳнаткашлари пахта етиштиришни тўхтовсиз кўпайтириш учун курашни Совет Иттифоқининг ҳамма халқлари олдида ўзларининг интернационал ва ватанпарварлик бурчлари деб ҳисобламоқдалар.

Пахта — миллий ифтихоримиз ва катта бойлигимиздир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети Республика пахта тайёрлаш давлат планини бажарганлиги муносабати билан Табрикнома юбориб, унда қатъий ишонч билдириб айтдиларки, республикамиз колхозчилари, совхоз ва МТС ишчилари, барча меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисида КПСС XX съездининг Директиваларини бажариш йўлида бундан буён ҳам сабот билан ишлайдилар ва шундай қилиб мамлакатимизда коммунизм қуришдан иборат умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшадилар.

Биз партия ва ҳукуматни ишонтириб айтамизки, Ўзбекистон меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига мусобақани кенг авж олдириб, пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада юксалтириш учун курашда янги муваффақиятларга эришадилар ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг республика олдига қўйган вазифаларини шараф билан бажарадилар.

БУ МАЖБУРИЯТ ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР РОЛИНИ ОШИРАЙЛИК

Р. МЕЛЬНИКОВ
Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари

Партия XX съезди қарорларида белгиланган тарихий вазифаларни амалга ошириш хўжаликка раҳбарлик қилишнинг ленинча принципларини тўхтовсиз турмушга тадбиқ этишни, меҳнаткашлар оммаси ижодий активлигини янада оширишни, меҳнаткашлар оммасини ишлаб чиқаришни бошқаришга, Совет давлатининг ташкилий-хўжалик фаолиятига янада кенгроқ жалб этишни талаб қилади.

Бу вазифаларни ҳал этишда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида кўзда тутулгандек иттифоқчи республикалар ҳуқуқларини, республика министрликлари ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ҳуқуқларини янада кенгайтириш муҳим роль ўйнайди. Пленумда белгилаган тадбирлар жойлардаги ташаббусни янада кенгроқ авж олдириб юбориш, ҳар бир республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини тўхтовсиз ривожлантириш учун миллий хусусиятлар ва маҳаллий ресурсларни ҳисобга олиш имкониятини беради. Иттифоқчи республикалар ҳуқуқларининг янада кенгайтирилиши кадрларнинг олтинчи беш йилликда олдимизда турган хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этишдаги масъулиятини янада оширади.

Коммунистик партиянинг иттифоқчи республикалар иқтисодий ва маданий юксалиши тўғрисида, партия ва ҳукумат директиваларини амалда ҳаётга тадбиқ этишга қодир бўлган маҳаллий малакали кадрлар ўстириб етиштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик кўрсатаётганлиги туфайли ана шу нарсаларни амалга ошириш имконияти туғилди. Бундан илгарироқ маҳаллий органлар ҳуқуқларини кенгайтириш юзасидан ўтказилган тадбирлар ўз ижобий натижаларини берди ва амалда тўғри тадбирлар бўлиб чиқди. Ўзбекистонда йилига 2,5 миллиард сўмликдан кўпроқ ҳажмда ялпи маҳсулот ишлаб чиқарадиган кўп сонли корхоналар иттифоқ қарамоғидан олиниб республика ва иттифоқ-республика министрликлари ихтиёрига топширилди. Бутун мамлакатда бўлганидек бизнинг республикада ҳам халқ хўжалигини планлаштириш ва маблағ ажратишнинг янги тартиби жорий қилинди.

Республика давлат идора органлари ишининг яхшиланиши билан бир қаторда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ҳам ўз фаолиятларини такомиллаштира бошладилар. Сўнгги вақтларда республикамиз министрликлари ва идораларининг марказий аппаратидаги 40 процентдан кўпроқ структура бўлинмалари тугатилди, 375 тайёрлаш ташкилотлари қисқартирилди. Илгари Ўзбекистонда 1422 қишлоқ Совети бор эди, ҳозир эса уларнинг сони 975 тага туширилди. Умуман республика бўйича 14 мингга яқин штат единицаси қисқартилди. Бу эса йилига давлатнинг 120 миллион сўмдан кўпроқ маблағини тежаш имкониятини берди.

Муассасалар ва ходимлар сонининг қисқартирилиши аппарат харажатларини анча арзонлаштирди, аппарат ишидаги оперативчилик ва уюшқоқликни оширди. Илгари бошқариш аппаратида ўтирган кўпгина мутахассислар ишлаб чиқаришга юборилдилар, улар у ерда моддий бойликлар яратишда актив иштирок этмоқдалар. Республикамизда бошқариш аппаратининг яхшироқ ишлаётганлигини саноат ва қишлоқ хўжалик, айниқса пахтачилик соҳасидаги ўтган йилги натижалар яққол исбот эта олади.

Республика пахта тайёрлаш планини 101 процент бажарди. Давлатга 2 миллион 860 минг тонна ёки 1955 йилдагидан деярлик 4 юз минг тонна кўпроқ пахта топширилди. Ўзбекистон илгари ҳеч қачон шунчалик кўп «оқ олтин» топширмаган эди. Ғалла, пилла, қоракўл, жун, тухум, сабзавот, полиз ва луб экинлари плани ҳам анча ошириб бажарилди. Чорвачиликнинг махсулдорлиги бир мунча кўпайди. Республика колхозлари ўтган йили, масалан, сут соғиб олишни 1955 йилдагига нисбатан 1,5 баравар кўпайтириб, планни ошириб бажарди.

Республика саноатида ҳам айрим муваффақиятлар қўлга киритилди. Йиллик ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари бажарилди, пландан ортиқча 700 миллион сўмликдан кўпроқ махсулот ишлаб чиқарилди. Уй-жой қурилиши яхшиланди. 1956 йилда 1955 йилдагига қараганда 80 минг квадрат метр кўп уй-жой майдони фойдаланишга топширилди.

Бироқ, шуни айтиш керакки, давлат аппаратини такомиллаштириш юзасидан тадбирлар бизда асосан республика звеноларида ўтказилди. Биз маҳаллий Советлар ролини ошириш ва ишини яхшилаш учун ҳали жуда кам иш қилганмиз.

Олтинчи беш йилликда саноатда техникани янада тараққий эттириш, Мирзачўлни ўзлаштиришни ҳисобга олган ҳолда пахтачиликни юксалтириш программасини тўла бажариш учун Ўзбекистон партия ташкилотлари меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар, район ва поселка Советларининг ташкилотчилик ва сафарбар этувчилик ролини янада юқорироқ даражага кўтаришлари керак.

Маълумки, маҳаллий Советлар — давлат ҳокимиятининг миллионларча меҳнаткашлар билан мустаҳкам боғланган энг оммавий органларидир. Улар хўжалик ва маданий ривожланиш соҳасидаги ҳамма вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда ғоят катта имкониятларга эгадирлар. Республикамизда 43 мингдан кўпроқ меҳнаткашлар маҳаллий Советларга депутат қилиб сайланганлар. Советлар ҳузурида 10 мингга яқин доимий комиссиялар тузилган. Маҳаллий Советлар теварагига тўпланган активларнинг катта роль ўйнаётганлигини кўрсатувчи кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Андижон областидаги Ленин район Советининг ижроия комитети ўз ишини яхши ташкил этган. Район ижроия комитети ўз фаолиятида ҳар вақт доимий комиссияларга таянади. Доимий комиссиялар ёрдами билан районда Марказий Фарғонанинг яқинда ўзлаштирган қўриқ ерларида иккита янги колхоз ташкил этилди. Депутатлар уй-жой бинолари ва чорвачилик бинолари қурилишига катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Улар агротехника, соғлиқни сақлаш, йўл қурилиши ва аҳолига маданий хизмат кўрсатиш масалалари билан муттасил шуғулланмоқдалар.

Ленин район Советининг доимий комиссияларининг иши ғўзани парвариш қилиш ва етиштирган ҳосилни териб олиш даврида айниқса ижобий роль ўйнади. 1956 йилда доимий комиссиялар ўз мажлисларида қуйидаги сингари масалаларни муҳокама қилди: ирригация ишларининг аҳволи ва чигит экишнинг бориши тўғрисида, чорвани яйловда боқиш ва қўлда боқишни ташкил этиш тўғрисида, экинларни икки томонлама ишлаш тўғрисида ва пахта зараркунандаларига қарши кураш тўғрисида. Комиссияларнинг таклифлари район ижроия комитетида кўриб чиқилди ва бу таклифлар бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ленин район меҳнаткашлари ўтган йили колхоз далаларида етиштирилган мўл ҳосилни муваффақиятли равишда териб олдилар ва тайёрладилар. Бу ерда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 31.4 центнердан пахта топширилди. Пилла тайёрлаш плани 106 процент бажарилди. Ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори 1955 йилдагига нисбатан 323 килограммдан оширилди.

Бироқ шуни эътироф этиш керакки, ҳамма ижроия комитетлар ҳам Ленин районида бўлганидек доимий комиссиялар ишини яхши уюштирган эмаслар. Кўпчилик ижроия комитетлар совет активининг ана шу катта армиясидан ҳали ҳам етарли фойдаланмаётирлар. Республика ташкилотларимиз, жумладан кўпгина министрликлар маҳаллий Советлар қиладиган ишни қилаётганликлари, маҳаллий Советларга моддий маблағларни ўз хоҳишлари билан тақсимлаш имкониятини бермаётганлиги, маҳаллий Советларда кўрилиши керак бўлган масалаларни ўзлари ҳал этишга уринаётганликлари ва бу билан уларнинг ролини камситаётганликлари айниқса катта хатодир.

Айбимизни яширмасдан шуни айтишимиз керакки, республикамиздаги кўпгина партия комитетлари корхоналарга, колхозларга, муассасаларга нотўғри методлар билан раҳбарлик қилмоқдалар. Деярлик барча хўжалик масалаларининг республика аппаратида ҳал этилаётганлигини, маҳаллий Советларга нисбатан майда-чуйда васийликка йўл қўйилаётганлигини нормал ҳол деб ҳисоблаб бўлмайди.

Кўпинча маҳаллий Советларга қайси ишни қачон ва қандай бажариш кераклиги ҳақида юқоридан ёзма кўрсатма юборилади. Шубҳасизки, бундай ҳолда маҳаллий Советлар кўпгина хўжалик масалаларини ҳал эта олмадилар, чунки улар моддий бойликлар ва пул маблағларига эга эмас эдилар.

Иш шу даражага бориб етган эдики, ҳатто маҳаллий бюджет ҳам юқоридан белгилаб берилар эди. Коммунал хўжалик, соғлиқни сақлаш, маориф, савдо, жамоат овқатланиши ва ҳоказо масалалар маҳаллий Советлар ихтиёридан министрликлар ихтиёрига олиб берилган эди. Бу масалаларнинг ҳаммасини ҳал этишни министрликлар ўз зиммаларига олган эдилар, ваҳоланки улар одатда жойлардаги аҳволни яхши билмас эдилар ва шунинг учун ҳам аҳолининг ўсиб бораётган талабларини тўла қондира олмадилар.

Сўнгги икки йил ичида Ўзбекистон меҳнаткашлари республика органларига маиший хизматни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар ҳақида кўпгина ҳақли шикоят ва аризалар юбордилар. Маҳаллий Совет органларининг ҳаракат доираси кенгайтирилганида бу камчиликларни улар тезроқ тугата олар эдиларку, акир.

Қисқаси, маҳаллий Советлар фаолиятини яхшилаш ва ҳуқуқларини кенгайтириш зарурати туғилди. Давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг обрўсини муносиб даражада кўтариш, уларнинг коммунистик қурилишдаги ролини кескин кучайтириш керак.

Вазифа — маҳаллий Советлар ишидаги шаблонни йўқотишдан, уларнинг хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини маҳаллий шароитларни ҳисобга олган ҳолда тез ва тўғри ҳал этишларини таъминлашдан иборатдир. Депутатларнинг жуда катта армиясини ва бутун совет активини ҳаракатга келтириш, уларнинг партиямиз XX съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашдаги ижодий ташаббусини авж олдириб юбориш зарур.

Ўзбекистон партия ва совет органлари сўнгги вақтларда маҳаллий Советлар ишини яхшилашга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга оширдилар. Планлаштиришнинг янги тартиби белгиланди. Бунда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш бўйича топшириқлар, шаҳар транспорти ва коммунал корхоналарнинг иши, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг фаолияти меҳнаткашлар депутатлари область Советларининг ижроия комитетлари томонидан белгиланади ва бошқарилади. Илгари республика ихтиёрида бўлган бир қанча корхоналар ва район ташкилотлари маҳаллий Советлар ихтиёрига ўтказилди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган ҳамма корхоналар бутунлай маҳаллий Советлар ихтиёрига топширилди. Маҳаллий Советларга капитал қурилиш соҳасида ҳам кенг ҳуқуқлар берилди.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Маҳаллий Советлар депутатлигига кандидатлар кўрсатила бошланди

24 январда Ўзбекистонда маҳаллий Советлар депутатлигига кандидатлар кўрсатила бошланди. Меҳнаткашларнинг сайлов олди йиғилишлари сиёсий активлик ғоят ўсган бир вазиятда ўтмоқда. Ишчилар, колхозчилар, интеллигенция вакиллари ўз нутқларида совет халқининг КПСС XX съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашда эришган катта муваффақиятлари тўғрисида фахр билан гапирмоқдалар. Меҳнаткашлар иш-

Тошкентдаги тўқимачилик комбинатида кўп кишининг иштироки билан йиғилиш ўтказилди. Фабрика касаба союз комитетининг раиси А. А. Аҳмаджонов йиғилишни очиб, биринчи тўқув фабрикасининг мастери С. Содиқовга сўз беради.

— Бу йил, — деди ўртоқ Содиқов, — сайлов кампанияси олдидан Ўзбекистоннинг ҳаётида қувончли воқиа рўй берди. КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрущев яқинда республикамизга Ленин орденини топширди. Республикамиз пахтачиликни юксалтириш соҳасида эришган муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланди. Олтинчи беш йилликнинг иккинчи йилида бизнинг олдимизда жуда катта перспективалар очилади. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари халқ хўжалик вазифаларини бажаришда катта роль ўйнайдилар. Шу сабабдан биз Ватанимизнинг энг муносиб ўғил ва қизларини депутатликка кандидат қилиб кўрсатишимиз керак. Мен Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Нуриддин Акрамович Муҳитдиновни 78-Сталин сайлов округидан Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этаман.

Шундан кейин иккинчи йигирув-тўқув фабрикаси партия бюросининг секретари Е. П. Андрианова сўзга чиқиб, ўртоқ Муҳитдинов кандидатурасини қувватлади ва шу фабриканинг донгдор арқоқчиси Марҳамат Йўлдошевани ҳам 72-Сталин сайлов округидан область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатди.

— Марҳамат Йўлдошеванинг, — деди ўртоқ Андрианова, — комбинатда ишлай бошлаганига 15 йилдан кўп бўлди. У сезгир ва меҳрибон ўртоқ, актив жамоатчи эканлигини кўрсатди.

Читга гул босиш фабрикасининг инженери М. Д. Тихонова, комбинат партия комитетининг секретари А. К. Сергеева кўрсатилган кандидатларни якдиллик билан қувватладилар.

Йиғилиш қатнашчилари ўз қарорларида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдиновни ва тўқимачилик комбинатининг арқоқчиси М. Йўлдошевани Тошкент область Совети депутатлигига бир овоздан кандидат қилиб кўрсатдилар.

...Тошкент машинасозлик заводининг клуби. Корхонанинг ишчилари, мастерлари, инженерлари, хизматчилари сайлов олди йиғилишига тўпландилар. Партия комитети секретарининг ўринбосари В. П. Зайцев йиғилишни қисқача кириш нутқи билан очди. Шундан кейин инженер Ш. Б. Бобохонов сўз олди.

— Республикамизнинг меҳнаткашлари маҳаллий Советларга сайловларни дунёда энг демократик бўлган улуғ Совет Конституцияси байроғи остида кутиб олмоқдалар. Сайлов кампанияси Ўзбекистондаги бошқа корхоналар каби заводимиз коллективининг ҳам меҳнат ғайратини оширди. Мен Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Шароф Рашидович Рашидовни Н. К. Крупская номидаги 59-сайлов округидан Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этаман.

Шлифовчи И. В. Чуриков, слесарь В. И. Золотих ва бошқа ишчилар ҳам бу таклифни якдиллик билан қувватладилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидовни Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишга қарор бердилар.

Тошкентдаги молия-иқтисод институтининг беш юздан ортиқ студент, ўқитувчилари ва хизматчилари мажлислар залида бўлган сайлов олди йиғилишига тўпландилар.

Институт директори, иқтисодий фанлар кандидати М. М. Қориев Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Собир Камолович Камоловни Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этди. Тўртинчи курс студенти И. Таймазов, марксизм-ленинизм асослари фани ўқитувчиси К. Отамирзаев, план-иқтисод факультетининг декани, география фанлари кандидати А. А. Азатьян ўртоқ Камоловнинг кандидатурасини қувватладилар.

Йиғилишда қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов 35-Бешёғоч сайлов округидан Тошкент область Совети депутатлигига якдиллик билан кандидат қилиб кўрсатилди.

«Ўзбексельмаш» заводи коллективининг механика-йиғув цехида сайлов олди йиғилиши бўлиб ўтди. Бу йиғилишда икки мингга яқин киши қатнашди. Корхонанинг илғор газосваршчиги И. Л. Кравченко сўз олади. У Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғуломовни Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этади.

Шундан кейин заводнинг технологи А. Пиякин сўз олади. А. Пиякин шу корхонанинг директори Василий Никифорович Стикайлони область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этди.

Йиғилиш қатнашчилари шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Р. Ғ. Ғуломовни 25-Киров сайлов округидан ва «Ўзбексельмаш» заводининг директори В. Н. Стикайлони 33-Магнитогорск сайлов округидан Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишга қарор бердилар.

Орджоникидзе районидаги Киров номли колхозининг аъзолари Тошкент область Совети депутатлигига кандидат кўрсатиш учун йиғилишга тўпландилар.

— Бизнинг колхозимиз, —дейди агроном А. Пирматов, — ўтган йили катта майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил олди. Убайдулла Исломов секретарь бўлган партия ташкилоти аид шу муваффақиятларга эришишда катта роль ўйнади. Мен ўртоқ Исломовни Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишни таклиф этаман.

Киров номли колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши шу колхоз партия ташкилотининг секретари Убайдулла Исломовни 140-Киров сайлов округидан Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатишга бир овоздан қарор бердилар. (ЎзТАГ).

Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида маҳаллий Советлар сайловига тайёргарлик кун сайин қизғин тус олмоқда. Янгийўл районининг Ворошилов номли колхозидаги агитпункт агитаторлари сайловчилар ўртасида турли темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. Суратда: 21-мактаб ўқитувчиси агитатор ўртоқ Т. Камолов колхоз аъзоси М. Тўлагонова уйида сайловчилар билан навбатдаги суҳбатни ўтказмоқда. Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Область ва район ижроия комитетларига маҳаллий бюджетдаги кредитларни иш ҳақи ҳамда давлат бошқарма органларини сақлаш учун ажратилган маблағлардан қатъий назар ҳамма моддалар бўйича кредитларни бир бўлимдан иккинчи бўлимга ўтказиш ҳуқуқи берилади. Область ижроия комитетлари эндиликда маҳаллий ва кооператив саноати маҳсулотларидан фойдаланиш планини ўзлари тасдиқлайдилар, шунингдек шаҳар ва қишлоқлар ўртасида бозорда сотиладиган товарлар фондини ўзлари тақсимлайдилар. Ҳозир Советларнинг ижроия комитетлари маҳаллий характерга эга бўлган корхона ва муассасаларни тугатиш ва бирлаштириш сингари масалаларни ҳам мустақил ҳал этадилар.

Ўтказилган тадбирларнинг ижобий натижа бераётганлигини қуйидаги мисолда кўрсатиш мумкин. Тошкент шаҳри территориясида республика, иттифоқ-республика ва иттифоқ характеридаги 15 та майда қурилиш ташкилотлари бор эди. Бу кичик-кичик трестлар йил сайин қурилиш, уй-жой ва ишлаб чиқариш биноларини фойдаланишга топшириш планларини бажармай келар, кўплаб зарар келтирар эдилар. 1956 йилнинг май ойида бу қурилиш ташкилотлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетига бўйсунадиган битта «Главташкентстрой» трестига бирлаштирилди.

«Главташкентстрой» ташкил этилган вақтгача кўп сонли қурилиш ташкилотларининг келтирган зарари 14 миллион сўмни ташкил этган бўлса, ҳозир бирлаштирилган трест рентабель ишламоқда. Ўтган йили шаҳар бўйича қурилиш-монтаж ишлари плани 104 процент бажарилди. Бу эса 1955 йил мобайнида қилинган ишдан 28 процент кўпдир, уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш эса 1955 йилдагига қараганда икки баравар кўпайди. Биз давлат аппаратини бундан буён ҳам малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш йўли билан соддалаштиришимиз ва арзонлаштира боришимиз лозим.

Шуни айтиш кераки, республикамизда маҳаллий Советларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш юзасидан ўтказилаётган ишлар ҳали тугалланганича йўқ. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ўз олдиларига маҳаллий Советлар фаолиятини муттасил такомиллаштириб бориш вазифасини қўйганлар.

Яқинда бўладиган маҳаллий Советларга сайловлар жойлардаги давлат ҳокимияти органларини янада активлаштиришнинг қудратли воситаси бўлади. Ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистон меҳнаткашлари маҳаллий Советларга энг яхши кишиларни ,давлат планлари ва топшириқларини бажаришни ташкил эта оладиган, совет кишилари эҳтиёжини қондириш ҳақида чинакам ғамхўрлик қиладиган энг яхши кишиларни сайлайдилар. Депутатлар, В. И. Ленин кўрсатганидек, ўзлари ишлашлари, ўз қонунларини ўзлари бажаришлари ,бу қонунлар ҳаётда қандай тадбиқ қилинаётганлигини ўзлари текширишлари ,ўз сайловчилари олдида бевосита ўзлари жавоб беришлари керак. Ўзбекистон партия ташкилоти давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг обрўсини кўтариш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

(«ПРАВДА», 1957 йил 25 январь).

Депутатликка муносиб кандидатлар

ЧИРЧИҚ, 25 январь, (ЎзТАГ). Шаҳардаги корхоналарда ва муассасаларда Тошкент область Совети депутатлигига кандидатлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтаётир.

«Средазхиммаш» заводи ишчи ва хизматчиларининг йиғилишида пўлат эритувчи Холмат Ғалаутдинов сўзлади. У 136-Фрунзе сайлов округидан қуйиш цехи бошлиғининг ўринбосари Григорий Леонтьевич Адаменкони депутатликка кандидат қилиб кўрсатишни таклиф қилди. Бу таклиф йиғилишнинг барча қатнашчилари томонидан қувватланди.

«Чирчиксельмаш» заводида кўп кишилик сайлов олди йиғилиши бўлди. Машинасозлар 133-сельмаш сайлов округидан область Совети депутатлигига якдиллик билан бўёқчи Анна Афанасьевна Лимаревани ўз кандидати қилиб кўрсатдилар.

Электрохимия комбинатида сайлов олди йиғилиши баланд руҳ билан ўтди. Комбинат коллективи завод марказий лабораториясининг илғор ходими, техник лаборант Ҳабиба Носировани депутатликка кандидат қилиб кўрсатди.

Сайловолди агитацияси қизитилмоқда

Бўстонлиқ район, Товоқсой посёлкасидаги 129-сайлов участкасига қарашли агитпункт посёлка кутубхонаси биносига жойлашган. Агитпунктда 80 дан кўпроқ агитатор иш олиб бормоқда. Булар орасида Киров номли ўрта мактаб ўқитувчиларидан 45 киши бўлиб, улар олий ва тўлиқсиз олий маълумотга эгадирлар.

Маҳаллий Советларга сайлов ўтказиш ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилингандан кейин мактабда йиғилиш ўтказилди. Йиғилишда ҳар бир агитаторнинг вазифаси белгиланиб, агитпунктнинг иш плани муҳокама қилинди. Шу кундан бошлаб ўқитувчи-агитаторлар амалий ишга киришдилар. Посёлкадаги 3 мингдан ортиқ сайловчи рўйхатга олинди. Агитаторлар агитпункт хонасини турли плакат ва шиорлар билан жиҳозладилар.

Агитаторлардан Ш. Рисбоев, И. Королёв, А. Аноровлар «Совет сайлов системаси—дунёда энг демократик сайлов системасидир», «СССР Конституцияси», «Депутат—халқ хизматкори» каби темаларда доклад ва суҳбатлар ўтказиш учун тайёрланмоқдалар.

С. Сайдалиев, В. В. Тарасова, М. Жармуҳамедов, И. Я. Перелигин, Ҳ. Умаров каби агитаторлар ўзларига топширилган вазифаларни ўз вақтида адо этиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

З. ТУРКМЕНОВ.

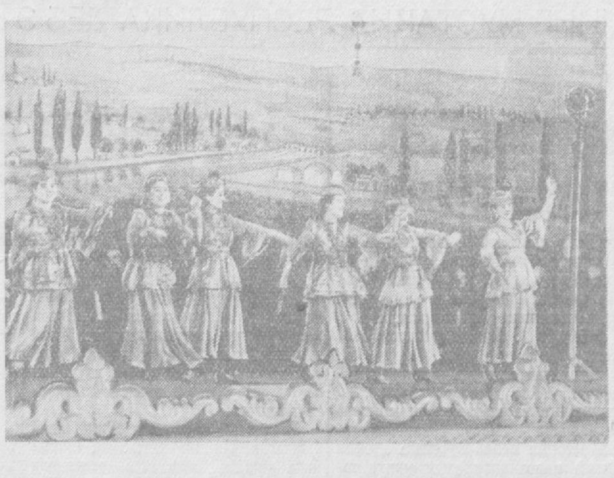

Республикамиз пойтахти — Тошкентда қардош қорақалпоқ адабиёти ва санъати декадаси муваффақият билан давом этмоқда. Суратда: 1. Бердах номидаги Қорақалпоқ давлат филармониясининг солистлари Р. Қобулов ва С. Абдуллаевлар хоразмча «Раънони кўрдим» халқ ашуласини ижро этмоқдалар. 2. Лапарчилар ансамбли қорақалпоқча «Шундай кулдим» лапарини айтмоқдалар. 3. Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисткаси О. Шомуротова қорақалпоқча «Эшвой» халқ ашуласини ижро этмоқда. И. Глауберзон, А. Палехов ва В. Салов фотолари.

Саноатга жонли ва конкрет раҳбарлик қилайлик

(Бекобод шаҳар партия конференциясидан)

Яқинда Бекобод шаҳар партия конференцияси бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ К. Бекаевнинг ҳисобот докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Докладчи ва музокараларда чиқиб сўзлаган ўртоқлар ўтган йили шаҳар партия ташкилоти саноатга раҳбарликни бирмунча яхшилаб, айрим муваффақиятларга эришганлигини таъкидладилар. Шаҳар саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажарди. Қурилиш ташкилотлари ҳам анча тузук ишладилар. Коммунистларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашга, айниқса кадрларнинг иқтисодий билимини оширишга эътибор кучайтирилди.

Шу билан бир қаторда конференцияда шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари саноат ҳамда қурилишга раҳбарлик қилишда жиддий камчиликларга йўл қўйганликлари ҳам очиб ташланди. Улар корхона ва қурилиш ташкилотларининг хўжалик фаолиятига чуқур аралашмадилар. Натижада ўтган йили фақат 6 корхона рентабель ишлади. Металлургия, цемент ва асботруба заводларида ўтган хўжалик йили қониқарсиз якунланди. Мамлакатга пландагидан юзлаб тонна пўлат, 2 минг тоннага яқин юпқа ва томга ёпиладиган тунука, минглаб тонна цемент, кўп миқдорда асботруба ва шифер кам берилди

— Цемент заводидаги ишнинг аҳволи, — дейди ўртоқ Югай, — ҳар конференцияда қаттиқ танқид қилинади. Аммо бундан тегишли хулоса чиқариб олинмайди, корхона фаолиятида жиддий ўзгариш юз бермайди.

Бир вақтлар шаҳар партия комитетининг бюросида цемент заводининг асосий ускуналарини капитал ремонт қилишга тайёргарлик кўриш ва уни амалга ошириш юзасидан график тасдиқланган эди. Орадан уч ҳафта ўтгандан кейин эса график реал равишда тузилмаганлиги ва у бажарилмаётганлиги аниқланди.

Ўтган йили металлургия заводида печь тубининг ҳар бир квадрат метридан олинган пўлатнинг миқдори 1955 йилдагига қараганда камайди, эритмани олиш муддати узайди. Тайёр маҳсулотнинг таннархи пландагига нисбатан 3,5 миллион сўм ошиб кетди. Заводда бракка қарши курашилмаётгани сабабли икки миллион сўмдан кўпроқ зарар кўрилди.

Делегатлар цемент ва металлургия заводларининг қолоқлик сабабларини анализ қилиб, бу корхоналарда кадрларни танлаш ва тарбиялашнинг аҳволи яхши эмаслигини кўрсатдилар. Қисқа муддат ичида цемент заводининг директори уч марта, корхонадаги асосий цехнинг бошлиғи тўрт марта алмаштирилди. Бир йил давомида заводга 240 ишчи қабул қилиниб, ундан 230 ишчи бўшатилган.

Конференцияда республика министрликлари ва бошқа ташкилотлар адресига ҳам жиддий танқидий мулоҳазалар баён қилинди. Конференцияга металлургия заводи партия ташкилотидан сайланган делегатлар завод билан тузилган шартномада олган мажбуриятларини бажармаётгани, заводга ностандарт металл-лом юбораётгани учун «Узглаввторчермет» ва унинг раҳбарларини қаттиқ танқид қилдилар. Ҳозир стандартли металл-лом етишмаётганлиги сабабли мартен цехининг иши жиддий хавф остида қолаётир.

Асботруба заводининг директори ўртоқ Панченко Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги корхонага етарли ёрдам бермаётганлигини кўрсатиб бундай деди:

— Хомашё ва материаллар ўз вақтида ва етарли етказиб берилмаётганлиги учун завод бир меёрда ишламаётир. Ишлаб чиқариш процесслари етарли механизациялаштирилмаётир. Автопогрузчиклар, кранлар йўқ, завод ўз тайёрлаш цехига эга эмас. Мана шу масалалар юзасидан биз министрликка бир неча марта мурожаат қилдик. Лекин ҳеч қандай ёрдам ололмадик.

Аҳоли ва айниқса ёшлар ўртасида сиёсий агитация олиб бориш, уларни тарбиялаш соҳасида шаҳар партия ташкилоти фаолиятида катта камчиликлар юз берди. Шунга қарамай омма ўртасида сиёсий иш қандай олиб борилаётганлиги масаласи докладда ҳам, шунингдек музокараларда қатнашган делегатларнинг сўзларида ҳам деярлик четлаб ўтилди.

Конференцияда партиявий ва хўжалик иши соҳасида йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилишга қаратилиб қарор қабул қилинди. Шаҳар партия комитетининг янги состави сайланди.

* * *

Конференциядан кейин бўлиб ўтган пленумда шаҳар партия комитетининг секретари қилиб К. Бекаев, И. Ҳуснуддинов ва Н. Гренадеров ўртоқлар сайландилар.

А. МОИСЕЕВ.

Қорақалпоқ ёзувчилари асарларининг муҳокамаси

Кеча Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзининг Ҳамид Олимжон номли адабиётчилар уйида Қорақалпоқ адабиётига бағишланган ижодий секциялар ўз ишини бошлади. Поэзия секциясида декадага келган қорақалпоқ сўз усталари, шунингдек Ўзбекистон, Москва, Ленинград, Совет Иттифоқидаги қардош республикаларнинг ёзувчилари, илмий-текшириш институтлари, нашриёт, адабий журналлар ва газета редакцияларидан кўп киши қатнашди.

Шоир Ғафур Ғулом сўзга чиқиб бундай деди: қорақалпоқ ва ўзбек халқлари қадимдан дўст бўлиб, бир дарёдан сув ичган, бир яйловда мол боққан, бир бўзда улоқ чопган, оғир кунларда бир-бирини қўлтиқлаган, қувончларини бирга баҳам кўришган халқлардир. Бу тарихий дўстлик Октябрь революциясидан кейин янада ўсди ва камол топди, Ғафур Ғулом поэзия секциясини очиб, қорақалпоқ ёзувчилари асарларининг муҳокамаси ҳақида тўхталди. У муҳокамада қорақалпоқ халқ оғзаки ижодиётининг отоқли вакили, «Қирқ қиз» достонини айтувчи Қурбонбой бахши Тожибоев, халқ шоирлари Аббос Добилов, Содиқ Нуримбетов ва бошқаларнинг қатнашаётганлигини айтиб, уларнинг бой ижоди билан яқиндан танишиш катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида сўзлади.

Ўзбек фольклорчиси Музайяна Алавия сўзга чиқиб, қорақалпоқ халқ эпоси «Қирқ қиз» достони ҳақида гапирди. Алавия бу йирик поэтик полотнода меҳнаткаш қорақалпоқ халқининг ўтмиш ҳаёти, золимларга қарши кураши, халқ фарзандларининг қаҳрамонликлари, ватанпарварликлари ёрқин образларда акс эттирилганлигини таъкидлаб ўтди. Достонда Қорақалпоғистон табиати, халқининг урф-одати ва интилишлари кучли бадиий бўёқларда ифодаланган.

Қорақалпоқ адабиётшуноси, филология фанлари кандидати И. Сагитов «Қирқ қиз» достонининг алоҳида хусусиятлари ҳақида сўзлади. Бу достонда асосий қаҳрамон халқ оммасидир. Достонда эса Арслон, Гулойим ва унинг қирқ дугонаси ҳамда кўплаб меҳнаткаш халқ вакилларининг жанговар ҳаёти акс эттирилган.

Секция қатнашчилари қорақалпоқ халқ шоири Аббос Добиловни қизғин кутиб олдилар. У ўз шеърини ўқиб берди. Шоир Асқад Мухтор Аббос Добиловнинг халқ оғзаки ижодиётининг бой меросидан баҳраманд бўлган йирик шоир эканлигини айтди. Кекса шоир Добилов ёшлик чоғларида кўп жойларни кезиб чиққан, ҳаётнинг аччиқ-чучукларини тортган шоирдир. Унинг шеърларида қорақалпоқ халқининг ўтмишдаги оғир ҳаёти ва ҳозирги вақтдаги бахт-саодати, қувончли турмуши ўзининг ёрқин ифодасини топган. Шоир Султон Акбарий сўзга чиқиб Аббос Добилов шеърларидаги мазмун бойлиги, бадиий тасвирнинг кучлилиги, ибораларнинг ихчам ва жозибадорлигини кўрсатиб ўтди.

Қорақалпоқ шоираси Марям Қосимованинг ижоди ҳақида шоир Мирмуҳсин сўзлади. У Қосимованинг актуал темаларда ғоявий-бадиий жиҳатдан пухта шеърлар ёзиб келаётганлигини айтиб, шу билан бирга йирик поэтик асарлар устида ҳам ишлаётганлигини кўрсатиб ўтди.

Секция бугун ўз ишини давом эттиради.

* * *

Кеча Тошкент тўқимачилик комбинатининг маданият саройида қорақалпоқ адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларининг тўқувчилар билан учрашуви ўтказилди. Шунингдек Муқимий номли республика музикали комедия театри биносида декада қатнашчилари — Станиславский номидаги қорақалпоқ давлат театрининг ижодий коллективи пойтахт томошабинларига ўзининг биринчи спектакли «Равшан» драмасини кўрсатди. Спектакль зўр муваффақият билан ўтди. Спектакль охирида СССР Халқ артисти Тамарахоним ва Ўзбекистон ССР Халқ артисти Р. Ҳамроев қардош Қорақалпоқ санъаткорларини пойтахт томошабинлари ва Ўзбекистон санъаткорлари номидан қизғин табриклайдилар ҳамда гулдасталар тақдим этдилар.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетида

1-Пискент ва 1-Верхне-волинск МТСларида техникани ремонт қилиш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида

Ўзбекистон КП область комитетининг бюроси, Пискент районидаги 1-ва Верхне-волинск районидаги 1-МТСларда трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш ва тайёрлашнинг боришини кўриб чиқиб, бу МТСлар директорларининг Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1956 йил 28 декабрдаги, техникани ремонт қилиш ва уни 1957 йил кўклам дала ишларига тайёрлаш масаласи юзасидан чиқарган қарорининг бажарилишини таъминламаётганликларини қайд қилди.

Пискент районидаги 1-МТСда 20 январгача 174 чопиқ тракторларидан фақат 39 таси, 43 сеялкадан 19 таси ва 108 культиватордан 12 таси тайёрланган. МТСда ремонтнинг поток-узел методи яхши ташкил қилинмаган. Ремонт ишларига жалб этилиши зарур бўлган ишчиларнинг фақат 50 процентига яқини қатнашмоқда. Ремонтдан чиққан трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини қабул қилиб олувчи давлат комиссияларининг иши ҳалигача ташкил этилмаган.

Верхне-волинск районидаги 1-МТСда 27 ҳайдов тракторидан — 12 таси, 127 чопиқ тракторидан — 37 таси, 76 сеялкадан — 28 таси, 149 культиватордан — 28 таси тайёрланган, холос. 60 киши ҳалигача ремонт ишларига жалб этилмаган. Тракторчилар ўртасида меҳнат интизоми пасайиб кетган. Уларнинг кўплари ишга кечикиб келадилар ва белгиланган иш нормаларини бажармайдилар. МТСда ремонт ишлари билан банд бўлган механизаторлар учун энг зарур бўлган маиший шароитлар ҳам яратиб берилмаган. Ҳаммаси бўлиб 10 кишилик ётоқхона қурилиб қўйилган, холос. Ошхонада суткасига фақат бир марта овқат тайёрланиб, унинг ҳам сифати паст. МТС ҳузурида чойхона йўқ. Ремонт ишларига қатнашаётган тракторчиларнинг кўпчилиги МТСдан анча узоқ жойларда яшайдилар.

Пискент районидаги 1-МТСнинг бош инженери Леонтьев ва Верхне-волинск районидаги 1-МТСнинг бош инженери Подольский ўртоқлар мастерскойларни қишки ремонтларни ўтказиш учун тайёрламаганлар. Мастерскойлар иситилмайди, верстаклар, тисклар, монтаж асбоблари етишмайди; ремонтдан чиқарилган двигателлар қуввати ва ёнилғи сарфлаши жиҳатидан текширилмайдиким, бу эса ремонтнинг сифати пасайиб кетишига сабаб бўлади.

Ҳар иккала МТСда ҳам ремонт қилиниши ва қайта ускуналаниши лозим бўлган техниканинг далалардан олиб келинмаганлари ҳам бор.

Пискент ва Верхне-волинск район партия комитетлари ва МТСларнинг партия ташкилотлари ремонт ишларининг бориши юзасидан контролликни таъмин этмаётирлар ва бу муҳим ишни ўзибўларчиликка тушиб қолишига йўл қўймоқдалар.

Область партия комитети бюроси Пискент районидаги 1-ва Верхне-волинск районидаги 1-МТСларда техникани ремонт қилиш ва уни кўклам дала ишларига тайёрлашнинг бориши бутунлай қониқарсиз деб топди ва бу МТСларнинг директорлари Ҳолбоев ва Копотун ўртоқларга уларнинг Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва область партия комитетининг кўклам экишига техникани тайёрлаш тўғрисидаги қарорларини бажариш учун зарур тадбирлар кўрмаганликларини ҳамда механизаторлар учун лозим даражада маданий-маиший шароит яратиб бермаганликларини кўрсатди.

Область партия комитетининг бюроси район партия комитетларининг МТСлар зонаси бўйича секретарлари Абралов ва Саидхўжаев ўртоқлар МТС ишларидаги тартибсизлик фактларига жиддий муносабатда бўлмаётирлар, механизаторларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш учун конкрет чора кўрмаётирлар, МТСлар коллективи олдида турган вазифани муваффақиятли бажаришга қаратилган партиявий-оммавий ишларни кучайтирмаётирлар деб ҳисоблади.

Область партия комитетининг бюроси МТСларнинг директорлари Ҳолбоев ва Копотун, МТСлар зонаси бўйича район партия комитетларининг секретарлари Абралов ва Саидхўжаев ўртоқларга ремонтда ишлаётган тракторчилар учун ётоқхона бинолари ажратиш ва уларни жиҳозлашни, ётоқхоналарни зарур бўлган асбоблар ва ўрин-тўшаклар билан таъминлашни, МТС ишчилари учун ҳар куни уч марта иссиқ овқат ва чой тайёрлаб беришни ташкил қилишни топширди; ремонт қилиниши ва қайта ускуналаниши лозим бўлган трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари уч кун муддатда МТСга олиб келиниши керак; бир февралгача Пискент районидаги 1-МТСда ремонт ишларига қўшимча 70 киши, Верхне-волинск районидаги 1-МТСда 60 киши жалб этилиши, трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш графикларини сўзсиз бажарилишига ҳаракат қилиш, ремонтдан чиқарилган техникани қабул қилиб олувчи давлат комиссияларининг ишини ташкил этиш, ремонтнинг сифати юзасидан қаттиқ контролликни таъминлаш зарур.

Верхне-волинск ва Пискент район партия комитетларига (Мирдодаев ва Латипов ўртоқлар) икки декададан кейин область партия комитетининг ушбу қарорининг бажарилиши тўғрисида район партия комитети бюросида МТС директорларининг докладини муҳокама қилиш топширилди. МТСларнинг партия ташкилотлари ремонт ишчилари ўртасида техникани кўклам экишига муддатидан илгари ва сифатли қилиб тайёрлаш юзасидан социалистик мусобақани кучайтириб юборишлари ва яқин кунлар ичида ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга ҳаракат қилишлари керак.

Область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Юнусовга техникани тайёрлашда амалий ёрдам бериш учун Верхне-волинск ва Пискент районларига мутахассис инженерлар юбориш топширилди.

Область партия комитети бюроси область матлубот союзига (ўртоқ Аъзамовга) МТСларга хизмат кўрсатаётган ошхоналар ишини яхшилаш тадбирларини кўриш, МТС ишчиларига сотиш учун зарур бўлган миқдорда иссиқ кийимбош ажратиш вазифасини юклатди.

БУГУН ҲИНДИСТОННИНГ МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКА ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАНИГА 7 ЙИЛ ТЎЛАДИ

☆ ☆ ☆

Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуковнинг Ҳиндистонда бўлиши

ДЕҲЛИ, 24 январь. **(ТАСС махсус мухбири).** СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан бугун Деҳлига келди. Генерал-полковник Н. О. Павловский, вице-адмирал И. Д. Елисеев, генерал-лейтенантлар Н. П. Дагаев ва Л. М. Китаев Г. К. Жуковга ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Г. К. Жуковни кутиб олмоқ учун Ҳиндистон мудофаа министри доктор К. Н. Катжу, мудофаани ташкил этиш министри М. Тьяги, йўллар министри Ж. Рам, мудофаа министрининг ўринбосари С. С. Мажитхиа, ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. К. Чанда, Ҳиндистон армияси штабининг бошлиғи генерал С. М. Шринагеш, ҳарбий-денгиз флоти штабининг бошлиғи вице-адмирал-Карлейль ҳамда Ҳиндистон ҳарбий-ҳаво кучлари штабининг бошлиғи ва бош қўмондони авиация маршали С. Мукержи аэродромга келган эдилар.

Г. К. Жуковни кутиб олиш вақтида дипломатик корпус аъзолари, чет эл ҳарбий атташелари, ҳинд жамоатчилигининг вакиллари, ҳинд, совет ва бошқа чет эл матбуоти ҳамда радиосининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Элчи М. А. Меньшиков бошчилигида СССРнинг Ҳиндистондаги элчихонасининг бутун состави, ҳарбий атташе полковник Г. Н. Павлов, ҳарбий-денгиз атташеси вазифасини бажарувчи учинчи ранг капитан В. Г. Дякин ва Деҳлидаги барча совет граждандари ҳам Г. К. Жуковни кутиб олиш учун келдилар.

Кумушдек «ТУ-104» самолёти худди тайинланган вақтда, маҳаллий вақт билан соат 12-30 минутда аниқ белгиланган жойга келиб қўнади.

Маршал Г. К. Жуков самолётдан чиқади. Мудофаа министри Катжу, мудофаани ташкил этиш министри Тьяги, йўллар министри Рам ва мудофаа министрининг ўринбосари Мажитхиа маршал Г. К. Жуковни самимий табриклаб кутиб оладилар. Уларнинг ҳар қайсиси Г. К. Жуковга чиройлик ҳинд гулларидан тўқилган гул шода тақдим этадилар. Маданий алоқаларни ривожлантириш Ҳиндистон-Совет жамияти номидан ҳам Г. К. Жуковга гул шода тақдим этилди.

Ҳиндистон қуролли кучлари штабларининг бошлиқлари ва бошқа расмий шахслар Г. К. Жуковга таништирилади. Оркестр тантанали «Салом салюти» маршини ижро этади. Маршал Г. К. Жуков саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан ўтади.

Сўнгра Г. К. Жуков дипломатик корпус аъзолари билан, чет эл ҳарбий атташелари билан ва кутиб олиш учун келган совет гражданлари билан саломлашади. Министр Катжу микрофон олдида қисқача табрик нутқи сўзлайди.

Совет Иттифоқи барча улуғ қуролли кучларининг қўмондони бу ерга келиб бизнинг ёнимизда тургани учун, — дейди у, — биз ҳаммамиз бахтиёрмиз. Бу визит натижасида биз билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши муносабатлар тағин ҳам кўпроқ кенгайишига аминман. Сизнинг бу визитингиз сиз учун қизиқарли бўлади ва сиз бизнинг мамлакатимизни, ҳарбий муассасаларимизни ва қисмларимизни, маданий муассасаларимизни ҳамда экономикамизни яхшилаш соҳасида олиб бораётган ишларимизни хурсандлик билан кўрасиз, деб умид қиламан. Бизнинг бош министримиз Неру СССРга борган вақтида совет халқи уни жуда самимий кутиб олган эди. Буни халқимиз миннатдорчилик билан қайд қилган эди. Маршал Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни бу ерда, Ҳиндистонда кутиб олиб, бахтиёр бўлган эдик, сизни ҳам кутиб олаётганлигимиз учун хурсандмиз.

Ўртоқ Г. К. Жуков қуйидаги баёнотни берди:

«Ҳурматли мудофаа министри жаноблари! Азиз дўстлар! Ҳиндистон ҳукуматига ва шахсан бош министр Жавоҳарлал Неру жанобларига Ҳиндистонни келиб кўришга лутфан таклиф қилганлиги учун чуқур ташаккур билдиришга ижозат берингиз. Қадимий ва улуғ маданият мамлакати бўлган Ҳиндистонни келиб кўришни кўп вақтлардан бери орзу қилиб юрган эдим. Ҳиндистонда бўлган вақтимда ҳинд халқи билан ва унинг экономикаси ҳамда маданиятни ривожлантиришдаги муваффақиятлари билан хурсанд бўлиб танишаман.

Совет кишилари ҳинд халқи билан дўстликни кенгайтиришга ва мустаҳкамлашга катта қувонч билан қарамоқдалар. Бу дўстлик Жавоҳарлал Неру жаноблари Совет Иттифоқига ва Н. С. Хрушчев билан Н. А. Булганин Ҳиндистонга қилган тарихий сафарларидан кейин айниқса тез ривожланиб кетди. Улуғ халқларимизнинг мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги ҳар иккала томоннинг мумкин қадар кўпроқ дўст орттиришга интилаётганлигининг натижасидир.

Совет халқининг ҳинд халқига самимий муҳаббат ва дўстлик истакларини топшириш билан бирга сиз азиз дўстларни ишонтириб айтмоқчиманки, совет кишилари муқаддас тинчлик иши учун ва инсониятнинг саодатли келажаги учун ўз кучларини бундан буён ҳам аямайдилар.

Агар менинг Ҳиндистонга бу келишим халқларимизнинг дўстона муносабатларини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамласа ва уларнинг ҳамжиҳатлигини чуқурлаштирса, мен бунга жуда хурсанд бўламан. Сизларнинг ҳаммангизга жуда самимий кутиб олганликларингиз учун чуқур ташаккур билдиришга ҳамда Ҳиндистоннинг миллий байрами — Республика куни муносабати билан Ҳиндистон халқларига қизғин истаклар ва табриклар топширишга ижозат берингиз.

Яшасин Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик!»

Ҳиндистон пойтахти жамоатчилиги маршал Г. К. Жуковнинг бу визитига ғоят қизиқиб қарамоқда. Бугуннинг ўзидаёқ Деҳлидаги катта газеталарнинг ҳаммаси Г. К. Жуковнинг портретини ва таржимаий ҳолини босиб чиқардилар.

Бугун Г. К. Жуков СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси М. А. Меньшиков ҳамроҳлигида Ҳиндистон республикасининг мудофаа министри доктор К. Н. Катжу ҳузурига борди.

Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуков Ҳиндистон республикаси президенти Прасад ҳузурига ҳам борди. СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси М. А. Меньшиков Г. К. Жуковга ҳамроҳ бўлди.

* * *

ДЕҲЛИ, 25 январь. **(ТАСС махсус мухбири).** Ҳиндистон мудофаа министри доктор К. Н. Катжу СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуковнинг шарафига кеча зиёфат берди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов ва Ҳиндистон Республикаси президенти Прасад соғлиғига қадаҳлар кўтарилди. Доктор К. Н. Катжу ва Г. К. Жуков нутқ сўзладилар.

Зиёфат дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтди.

☆ ☆ ☆

Ҳиндистон республикаси мустақил тараққиёт йўлида

Бугун Ҳиндистон мустақил республика деб эълон қилинганига 7 йил тўлади.

Ҳиндистон сиёсий мустақиллик олганидан бери ўтган йиллар давомида ҳинд халқи мамлакатнинг узоқ вақт Англия мустамлакаси бўлиб туриши натижасида қолган оғир оқибатларни тугатиш учун курашди ва бу соҳада анча муваффақиятларга эришди.

Ҳиндистон мустақил бўлиб яшай бошлаган ўзининг дастлабки йилларида қишлоқ хўжалиги соҳасидаги асрий қолоқликни тугатишга кўп куч сарф қилишга мажбур бўлди. Бу соҳадаги ишлар ҳам муваффақият қозонди. 1956 йилга келиб Ҳиндистон қишлоқ хўжалигидаги аҳвол сезиларлик равишда яхшиланди, бу эса мамлакатда кўп вақтдан бери давом қилиб келаётган озиқ-овқат танқислигини тугатишга ёрдам берди.

Миллий экономикани барпо қилиш мақсадида Ҳиндистон ҳукумати халқ хўжалигини планлаштириш йўлига ўтди. 1951 йили биринчи беш йиллик план қабул қилинди.

1951-1955 йиллар мобайнида қишлоқ хўжалик маҳсулотининг миқдори 19 процент ўсди. 1955 йили дон экини маҳсулоти планда 1956 йил учун кўрсатилган даражага нисбатан 3,2 миллион тонна, тариқ 1,4 миллион тонна, пахта — 130 минг той, ёғ экинлари — 406 минг тонна ошириб бажарилди. Бунинг натижасида Ҳиндистон чет мамлакатлардан дон сотиб олишдан анча қутилди.

Қишлоқ аҳолисининг, аввало, ерсиз деҳқонларнинг моддий-маиший аҳволини яхшилаш мақсадида кўп штатларда ер ислоҳати ўтказилди. Бу ислоҳот йирик помешчиклар ҳуқуқини чегаралаб, ерсиз деҳқонларга арзон нархда ижарага ер олиш ва помешчиклар ерини сотиб олиш ҳуқуқини беради. Ҳиндистон ҳукумати қўриқ ерларни очиш йўли билан ерсиз деҳқонларга ер бериб, қишлоқ хўжалик маҳсулотини кўпайтириш чораларини ҳам кўрмоқда, натижада биринчи беш йиллик мобайнида экин майдони 10 миллион гектар, суғориладиган ерлар эса 6,8 миллион гектар кўпайди.

Ҳиндистон республикасида 1952 йил октябрдан 1956 йил март ойигача 180 минг гектарга яқин бўз ер ҳайдалиб, 400 минг гектар ер суғорилди. 32 минг қудуқ қазилди, 139 минг тонна ўғит ва 60 минг тонна аъло сифатли уруғ сочилди. Шу янги районларда 6.658 мактаб, 16,8 минг миль йўл қурилди.

Ҳиндистон ҳукумати биринчи беш йиллик ичида саноат соҳасида ҳам катта ютуқларга эришди, давлат томонидан йирик оғир саноат корхоналари қурилди. Синдри шаҳрида йилига 350 минг тонна сульфат амония ишлаб чиқариладиган азот ўғит комбинати, Читтаранжонда йилига 120 паровоз чиқариш имкониятига эга бўлган паровоз қуриш заводи, Бангалорда станоксозлик, Перамбурга вагонсозлик заводлари ва бошқалар қурилди.

Биринчи беш йиллик план бажарилганлиги натижасида саноат соҳасида давлат сектори ташкил топди.

1956 йил май ойида Ҳиндистон ҳукумати 1956-1961 йилларга мўлжалланган иккинчи беш йиллик планни қабул қилди. Иккинчи беш йиллик план бўйича қишлоқ хўжалиги ва саноатни ривожлантириш учун биринчи беш йилликда сарф қилинган капитал маблағга нисбатан икки баравар ортиқроқ, яъни 48 миллиард рупия сарф қилиниши кўзда тутилади.

Агар 1951-1956 йилларда саноатни ва кон-руда ишларини ривожлантириш эҳтиёжларига 1,8 миллиард рупия маблағ ажратилган бўлса, иккинчи беш йиллик планда бу миқдор қарийб беш марта кўпаяди. Транспорт ва алоқа воситаларини ривожлантиришга 13,25 миллиард рупия маблағ ажратилган (биринчи беш йилликда 5,5 миллиард рупия ажратилган эди).

Иккинчи беш йиллик планнинг асосий вазифаси — мамлакатни индустрлаш бўлиб, оғир саноат тармоқларини ва инженер-техник кадрларни тайёрлашни ривожлантириш билан бирга, фан, маориф, соғлиқни сақлаш ва аҳолининг моддий-маиший аҳволини яхшилашга ҳам катта эътибор берилади.

Иккинчи беш йиллик планда электрлаштиришга катта маблағ ажратилади, кустар саноатини анча кенгайтириш ҳам мўлжалланади.

Ҳиндистон ҳукумати аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшиламоқ учун қишлоқ хўжалигида кооперативлаштиришни ҳар томонлама рағбатлантирмоқда. Бу соҳада қилинадиган ишларнинг кенг программаси ишлаб чиқилган. 1961 йилгача 10 мингдан кўпроқ йирик кооператив хўжаликлар тузиш мўлжалланмоқда.

Ҳиндистон республикасининг ўз миллий экономикасини барпо қилишдаги кураши кўп империалистик давлатларни, айниқса, Англия ва Америка Қўшма Штатларини саросимага солмоқда. Американлик миллиардерлар Ҳиндистон ҳукуматининг оғир саноат устидан давлат контроллигини ўрнатишига тиш-тирноқлари билан қарши чиқмоқдалар. Улар, бу ҳодиса чет эл капиталини жойлаштириш имкониятларини янада камайтириб юборади, деб Ҳиндистон ҳукуматини қўрқитишга уринмоқдалар. Аммо, Ҳиндистон ҳукумати бу сингари пуч ваҳималардан чўчимай, мамлакат экономикасини юксалтириш йўлида ўз миллий сиёсатини оғишмай амалга ошираётир.

Демак мутлақо равшандирки, Ҳиндистон ўз миллий экономикасини, айниқса оғир саноатни ривожлантиришда чет эл капиталистларининг ёрдамига таяниши мумкин эмас. Маълумки, чет эл капиталистлари ўзларининг бермоқчи бўлган иқтисодий «ёрдамлари» учун ҳар хил сиёсий талабларни қабул қилишни ва шу «ёрдамни олаётган» мамлакатнинг ички ишларига аралашишни шарт қилиб қўядилар. Буни ҳинд халқи жуда яхши билади. Жумладан бунга «Халқаро реконструкция ва тараққиёт банки» президентининг Ҳиндистон бош молия министрига юборган мактуби яққол мисол бўла олади. Шу банк президенти американлик Ю. Блэкнинг 1956 йил октябрь ойида Ҳиндистон матбуотида эълон қилинган мазкур мактубида у Ҳиндистонга қарз бермоқ учун Ҳиндистон ҳукуматининг иқтисодий сиёсатини ўзгартиришни биринчи шарт қилиб қўйди.

Совет Иттифоқи, Хитой халқ республикаси ва бошқа халқ демократияси мамлакатлари билан қилинаётган иқтисодий ҳамкорлик Ҳиндистон учун катта аҳамиятга эгадир. Демократик мамлакатлар Ҳиндистонга кредитлар бермоқдалар ва унга ўзаро манфаатли асосда саноат ускуналари юбормоқдалар.

Мустақил ташқи сиёсат ўтказаётган Ҳиндистон, бош министр Ж. Неруннинг сўзи билан айтганда, барча тинчликсевар мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишга интилмоқда ҳамда халқлар ўртасида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашдан манфаатдордир.

Ҳиндистон республикасининг иккинчи беш йиллик планини амалга оширишда Совет Иттифоқининг ёрдами ниҳоятда муҳим роль ўйнайди. Иккинчи беш йиллик ичида пўлат эритиш йилига 1,3 миллион тоннадан 6 миллион тоннагача ортиши лозим. Бу ўсишнинг учдан бир қисмини Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилаётган Бхилайдаги металлургия комбинати бериши керак. Бу комбинатнинг барча ускуналарини Совет Иттифоқи узоқ муддатли қарз шартлари билан етказиб беради. Шу муносабат билан мамлакатимизнинг бир қанча корхоналари, шу жумладан Ўзбекистон корхоналари ҳам комбинат заказларини тайёрламоқдалар. Ўтган йил ичида Ҳиндистон ҳукумати Совет Иттифоқидан қишлоқ хўжалик фермалари учун асбоб-ускуналар, ўзиюрор комбайнлар, тракторлар, юк ва енгил автомобиллар олди. Қишлоқ хўжалик машиналари қисмларини йиғиб ўрнатиш учун бир қанча совет мутахассислари ҳам Ҳиндистонга бордилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотини тобора ошириб бориш учун Рожастан штатида қурилаётган қишлоқ хўжалик фермасига Совет Иттифоқи ҳозирги замон мукаммал асбоб-ускуналарини совға қилиб юборди.

Ҳиндистон республикасининг кўп давлат арбоблари Ҳиндистон экономикасининг ривожланиши, хусусан, Ҳиндистонда оғир саноатнинг тараққий этиши учун СССР ва бошқа халқ демократияси давлатларининг дўстона ёрдами зарур эканлигини уқтириб ўтмоқдалар.

Халқ Хитойи билан бирликда Ҳиндистон тинч-тотув яшашнинг беш принципини — машҳур «панчашила» принципларини эълон қилди. Ҳиндистон билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларга асос қилиб олинган бу беш принцип дунёдаги кўпчилик давлатлар томонидан кенг равишда эътироф қилинмоқда.

Ҳиндистоннинг отоқли жамоат арбоби, маданий алоқаларни ривожлантирувчи ҳинд-совет жамиятининг раиси А. Валига яқинда сўзлаб, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик мустаҳкам негизларга қурилган дўстликдир, деди. А. Валига айтдики, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон бир қанча муҳим халқаро проблемаларни ҳал қилишда биргалашиб ҳаракат қилмоқдалар, аввало тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун кураш олиб бориш масалаларида биргалашиб ҳаракат қилмоқдалар.

Англия, Франция ва Исроил томонидан қилинган қуролли ҳужумга учраган мард Миср халқига бошқа тинчликсевар мамлакатлар билан бир қаторда Ҳиндистон ҳам актив ёрдам берди.

Осиёда ва бутун дунёда тинчликни бузиш мақсадида империалистик давлатлар томонидан қилинаётган янги урунишларни ҳам Ҳиндистон қаттиқ қораламоқда. Ҳиндистон жамоатчилиги Америка империалистик доираларнинг Яқин ва Ўрта Шарқда ўз ҳукмронликларини ўрнатишдан иборат ниятларини акс эттирувчи «Эйзенхауэр доктринаси»ни ҳам қоралади.

СССР билан Ҳиндистон ўртасида ўрнатилган дўстона алоқалар Ҳиндистоннинг мустақил ва қудратли давлат бўлиб ривожланиши учун катта аҳамиятга эгадир.

Ҳиндистон республикаси амалга ошираётган программалар мамлакат мустақиллигини кучайтириш, мамлакат аҳолисининг моддий-маиший аҳволини яхшилаш ва Ҳиндистоннинг халқаро мавқиини мустаҳкамлашга қаратилгандир. Совет халқи улуғ ҳинд халқига бу йўлда янгидан-янги ғалабаларга эришишини тилайди.

И. ХОШИМОВ,
И. НИЗОМИДДИНОВ,
тарих фанлари кандидатлари.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитетига

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети қардош Польша Бирлашган ишчи партиясини Польша Халқ Республикаси сеймига ўтказилган сайловларда халқ бирлиги фронти эришган катта ғалаба билан қизғин табриклайди. Польша Бирлашган ишчи партияси халқ бирлиги фронтининг етакчи кучидир.

Сайловларнинг якунлари поляк халқи ғоят кўпчилигининг Польша Бирлашган ишчи партияси теварагига жипслашганлигини, Польшада социализм қуриш йўлидан боришга, социалистик мамлакатларнинг қардошларча бирдамлигини мустаҳкамлашга, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун кураш олиб боришга қатъий қарор берганлигини кўрсатди.

Қадрли ўртоқлар, бутун фаолиятингизда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришувингизни тилаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

1957 йил 24 январь.

Совет-румин маданий ҳамкорлиги

БУХАРЕСТ, 24 январь. (ТАСС). СССР билан Руминия Халқ Республикаси ўртасида маданий ҳамкорлик қилиш тўғрисида 1956 йил 7 апрелда тузилган битимга мувофиқ, 1957 йилда маданий ҳамкорлик қилиш планини ишлаб чиқиш юзасидан Бухарестда шу йил 19 январдан 24 январгача совет-румин аралаш комиссиясининг мажлислари бўлди.

Ғоят дўстона вазиятда ўтган музокаралар вақтида ҳар иккала томон шуни қониқиш билан таъкидладиларки, совет ва румин халқларининг суверенитетни ўзаро ҳурмат қилишга, бир-бирларининг ички ишларига аралашмасликка ва тенгҳуқуқлиликка асосланган маданий алоқалари йил сайин кенгаймоқда ва мустаҳкамланмоқда.

Томонлар СССР ва Руминия Халқ Республикаси ҳукумат делегацияларининг 1956 йил 3 декабрдаги баёнотида ифодаланган принципларга амал қилиб, фан, адабиёт, санъат, олий таълим, маориф, соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт соҳаларида совет-румин алоқаларини янада ривожлантириш тўғрисида бир фикрга келдилар.

Совет самолёти президент Сукарнога топширилди

ЖАКАРТА, 24 январь. (ТАСС). Президент Сукарно Совет Иттифоқига келган вақтида Совет ҳукумати томонидан доктор Сукарнога совға қилиб берилган «ИЛ-14» самолётини бугун «Халим Пердамакусума» аэродромида Индонезия республикаси президентига расмий равишда топшириш маросими бўлди.

Маросимда ҳукумат аъзолари, парламент ва таъсис этувчи мажлис депутатлари, президент СССРга сафар қилганида унга ҳамроҳ бўлиб борган индонезиялик арбоблар, қуролли кучларнинг, жамоат ташкилотларининг ва пойтахт аҳолисининг вакиллари, совет элчихонасининг ходимлари, матбуот вакиллари ҳозир бўлдилар.

СССРнинг Индонезиядаги элчиси Д. А. Жуков Совет ҳукуматининг совғасини президентга топшираётиб бундай деди: Бу самолёт Совет ҳукумати томонидан Индонезия республикасининг отоқли сиёсий ва жамоат арбоби бўлган доктор Сукарнога унинг мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссасининг белгиси тариқасида шахсан совға қилинган. Совет ҳукуматининг бу ҳадиясини совет халқининг Индонезия халқига ва Индонезиянинг отоқли арбоби бўлган шахсан сизга чуқур ҳурматини ва самимий дўстлик ҳисларини ифодаловчи белги деб ҳисоблашингизни сўрайман.

Президент Сукарно ўзининг жавоб нутқида бундай деди: Совет ҳукуматининг жуда қимматли совғаси тариқасида «ИЛ-14» самолёти менга топширилаётганлиги учун жуда ташаккур айтаман ва ғоят хурсандман. Ўзимнинг бу ташаккуримни Совет ҳукуматига топширишингизни сўрайман. Совет Иттифоқига борган вақтимда менга катта иззат ва ҳурмат кўрсатилган эди. Мен президент сифатида иззат қилинган, доктор Сукарно сифатида ҳурмат қилинган эдим. Президент ва инсон сифатида мен қабул қилаётган иззат ва ҳурмат ҳамиша менинг қалбимни Совет Иттифоқи халқига ва ҳукуматига ташаккур билан тўлдириб туради. Сукарно Индонезия Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик тағин ҳам мустаҳкам бўлиб қолади, деб умид билдирди.

Президент самолётни Индонезияга учириб олиб келган совет учувчиларига қизғин ташаккур билдирди.

Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай Деҳлига келди

ДЕҲЛИ, 24 январь. (ТАСС). Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай бугун Деҳлига келди. Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари маршал Хэ Лун ва уларнинг ҳамроҳлари Чжоу Энь-лай билан бирликда келдилар.

Аэродромда Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лайни Ҳиндистон бош министри Неру кутиб олди.

Чжоу Энь-лай аэродромда газета мухбирларининг бир қанча саволларига жавоб берди. У, Венгриядаги аҳвол бутунлай стабиллашди ва бундан ҳам яхшироқ бўлиб қолади, деди.

Чжоу Энь-лай, менинг Совет Иттифоқига, Польшага ва Венгрияга қилган сафарим социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашга ва мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб умид қиламан, деди.

Чжоу Энь-лай Деҳлида бир кун туриб, эртага эрталаб Непалга расмий визит билан учиб кетади. Бугун у Ҳиндистон бош министри Неру билан учрашади.

Италия тўқимачилари делегацияси Тошкентда

Тўқимачилик ва енгил саноат ходимлари касаба союзи Марказий комитетининг таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган итальян тўқимачилари делегацияси Ўзбекистон пойтахтига келди. Делегация составида Бъелла шаҳри тўқимачилари касаба союзининг раҳбари Эрколе Одзино жаноблари, Комо шаҳри районидаги фабрика ишчиси Карло Дель Орто жаноблари, Монца шаҳридаги тўқимачилик фабрикасининг ишчиси Эрвидже Виллагуца хоним бор.

Италиядан келган меҳмонлар Тошкентда республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар. Улар шаҳар бўйлаб саёҳат қилиб, Навоий номидаги давлат халқ кутубхонасида, Ўзбекистон ССР санъат музейида бўлдилар. Делегация аъзолари кечқурун Навоий номидаги ўзбек давлат опера ва балет театрида Қорақалпоғистон санъати ва адабиёти декадасининг очилиш маросимида ҳозир бўлдилар.

Италия ишчиларининг вакиллари республикада бир неча кун бўладилар, Ўзбекистон тўқимачиларининг ҳаёти ва меҳнати билан танишадилар. (ЎзТАГ).

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Ҳиндистон. Суратда: 1. Бомбайдаги серқатнов кўчалардан бирининг кўриниши. 2. Кашмирнинг тоғлик районларида.

Д. Шоломович фотолари, (ТАСС фотохроникаси).

ТЕАТРЛАРДА:

СТАНИСЛАВСКИЙ НОМЛИ ҚОРАҚАЛПОҚ ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИ — ҚОРАҚАЛПОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ — 26/I да Свердлов номли концерт залида **Ошиқ Ғариб**, 27/I да Ҳамза номли театрда **Камбағаллик айб эмас.** Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — Қорақалпоқ адабиёти ва санъати декадаси — 27/I да **Санъат усталарининг катта концерти.** Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/I да **Боқчасарой фонтани,** (билетлар сотилган), 27/I да кундуз **Гулсара,** кечқурун **Шўрали** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/I да **концерт** (билетлар сотилган), 27/I да кундуз **Сурмахон,** кечқурун **Тоҳир ва Зуҳра.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — бугун 3 булимда янги программа. **К. Доротти гастроллари.** Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Якшанба куни **уч марта тамоша кўрсатилади** (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «УЗБЕКИСТОН», — кундуз ва кечқурун **Бедарак кетган.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз **Дайди** (I ва 2-серия), кечқурун **Бедарак кетган.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 28142. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 29040.

Р 00925. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № — 1727.